

Ketabton.com

اعلان

گرانو او قدر مندو لوستونکو پښتو ډاټ نیټ د دې کتاب سره ڏيره
خواري کپري ده او په ڏير عاجزانه طورئي تاسو ته د مطالعې په
غرض ڈالي کوي د دې کتاب بې اجازت نقل کول، چاپ کول يا
زمونږ نسبت تري لري کول نه صرف دا چې اخلاقې جرم دے بلکې
ڏير سخت منع دي

پښتو و نسوان
پښتو ډاټ نیټ

Presented By : Pukhto.Net

حقوقہ محفوظ دھر

مکل پانچڑا	د کتاب نوم
علی خیل دیا آب	یکوہل
لطف اللہ پنتو اکیڈمی	کتابت
جنوری سنه ۱۹۹۹	د چاپ کال
پنجھ سوہ	د چاپ شمیں
خرفان ختمک	ترتیب
۵۰/- روپیہ	بعد
خورونکی :-	

همیشہ پنتو ادبی ٹولنے (رجسٹر) امامزادہ
دموند لو درک :-

جمیل بک سیلرز مینٹ بازار تھیلہ

سرپا نوہ - این ایس ار پسٹ تخت بھائی

د کل پانزے په نوم
چه زما د خیالی دنیا د
فوشبوکانو بنایپیری د

دریابصہ

فہرست

۴	ہیش خلیل	پیش نامہ
۱۱	ڈاکٹر محمد انعام اعظم	کوزہ کنے سمندر
۱۶	ڈاکٹرا قبائل سیم خاں	گل پانڑہ
۲۲	میان فضل الرحمن شاہد	ڈغول دھے دافسائے پہ کالہ بکتے
خ	سرخط	سرخط
۵۱	ذپہ پانڑہ	خاؤرے
۵۲	بدل	جرم
۵۳	کانٹی	ڈکوپ میرے
۵۴	بے عملی	مات منک
۵۵	دولہ اوجتانا	پردی سترے
۵۶	حرموٹ	نہایہ ترکی بلند بلبلدار اوریدے
۵۷	کرپک کل	مادکا پرستی
۵۸	پرتو غایس	ناموںے جدیتے
۵۹	پسے	یقین
۶۰	اعتماد	نورے
۶۱	حُرکمند لیونے	مہتیزہ
۶۲	متاکی غور	ڈزھرو پونہ
۶۳	نوكری	پینستانہ
۶۴	باور	برندک خاموشی
۶۵	غانڑکہ	لپبرل مائیں لداچ
۶۶	تلہ	پشاپیری
۶۷	اتلیوالہ	نزویہ تو ملہ
۶۸	ڈناریہ رنڑا	لوتیا
۶۹	دوری خوری	جائے

۹۲	قادر	۶۱	۴۰	۳۹	تپوس
۹۳	دَوْبَيْ بُورْجَل	۶۲	۴۱	۴۰	ذَرْبَةُ غُوبِيَّةٍ
۹۴	تَعْلِيم	۶۳	۴۲	۳۹	بِكُوبِيَا جِي
۹۵	اَبْلِيس	۶۴	۴۳	۴۲	حَرَام
۹۶	حَوَالَدَارُ فَاتِحُ رَحْمَن	۶۵	۷۴	۴۳	كَنَاهَ
۹۷	اُسْتَادِ جِي	۶۶	۴۵	۴۴	؟
۹۸	تَهْوِيْكَ مَلِكِيْكَ	۶۷	۴۶	۴۵	دُورِيدَ لَے بِيَاسْتَه
۹۹	تَهْوِيْشَ	۶۸	۴۷	۴۶	چَنْدَه
۱۰۰	كَرَامَات	۶۹	۴۸	۴۷	وَرَخْتَه
۱۰۱	نَامَه	۷۰	۴۹	۴۸	شِلْوَنَه
۱۰۲	اَيْمَلْ خَانَ كَالَّى	۷۱	۵۰	۴۹	خِيلَوَنَه تُولِيه
۱۰۳	مُسْلِمَان	۷۲	۵۱	۵۰	مِيرَاتَه كَوَنَدَه
۱۰۴	مَأْسَفٌ عَلَيْكُمْ	۷۳	۵۲	۵۱	يَهْ دَوْزَكَارِي
۱۰۵	كَفَارَه	۷۴	۵۳	۵۲	جَوَارِكَر
۱۰۶	پَيَانَه اَكَا	۷۵	۵۴	۵۳	I miss you
۱۰۷	اَنْسَان	۷۶	۵۵	۵۴	تَهَارَتَدَه
۱۰۸	كُورْفُيْ قَصْلَتَونَه	۷۷	۵۶	۵۵	شَلَالَانَه
۱۰۹	سَكَنَدر	۷۸	۵۷	۵۶	مَذْهَبَكَه مِينَه پِينَتَو
۱۱۰	مَيْلَمَه	۷۹	۵۸	۵۷	قَاتِلُ شُوكَ دَے ؟
۱۱۱	صَمَتَاز	۸۰	۵۹	۵۸	تُوبَير
۱۱۲	دُنْيَا لِيْوَنَه	۸۱	۶۰	۵۹	M E N S E S
		۹۱		۶۰	شِينَ خَالِه

پیش نامه

«قلم په ژبه د یو زلی یکوال د مشاهداتو د واقعاتو دا
تیجه خیزه ادبی مجموعه هغه لفظی تصویرونه دی چه که یو
مصور ٿئے د بُرُش او رنگونی په تعادن د روایتی تصویر و محقیقت
ته درسوی نو یو داسه الیم به ترمه چورشی چه هر نقش به ٿئے
د خپل پس منظر په خاموشه ژبه د معاشرتے د دردناکو، حسرتاکو
او عبرتناکو المیو یو نه ختمید و نکے د استان را او سپری .

«علی خپل د ریاب د نگارخانے د گوالمناکو لفظی تصویرونی
ته چه گورم نو هرمو د خپلے خپلے افانے هغه عنوان دے چه ر
تفسیر او تشریح ٿئے د پخوانو ھنوحیکمانو او فلسفیون هغه اقوال
دي کوم چه هغوي هم پخله خپله زمانه د خپلے خپلے معاشرتے
په تنه بوده کنی د دغه قسمه واقعاتو له گرسنگولون پن د قسم
کری دو - ڪا، نو د «پستانه» په نوم د بناغلی مصنف
لفظی تصویر که یو مصور په رنگونی منجمد کری نو د امام غزالی
او هربیت سپس د اقوالو دغه گیشنوونه به درسرا مناسب
بنکاری .

"بنخو کئے یو قسمه کمزوری دا چہ علاج نے تھمل دئے"

(امام غزالی)

"دینخے ذرگا دھتے په ذہن بادشاہی کوی :-"

(هربریت سپسٹر)

ثرندہ :-

ددغہ ھتوان لفظی تصویر ته که چا فنکار دخل فن درنکونو
بنائست ورکرو - نو کیدے شی چہ د "بکونن" د قول دا یشن
ورسرہ هم بنہ ومنی -

"تروکومہ چہ یو انسان دبل انسان پہ سپت سور
وی - دینا کئے به امن محفوظ یو خوب وی ؟"

بورندہ خاموشی :-

د موجودہ دور د سیاسی معبورو اد بے انصافو هعنہ الیہ دا
چہ که په صوری رنگ کئے پیش کرمے شی نو (هربریت سپسٹر دغہ
قول د ورلاند مے اویکی -

"دنہ حقدارو خلقو دپارہ د حقدارو خلقو حق وہنہ
نہ صرف د انصاف په موئی چارہ رابنکل دا بلکہ دیدہ او
دانستہ د ائمہ نسلوں په لار کئے ازیغی کول دی - او حم
د گو نسلوں دپارہ ددمے نہ لوئے افت او غصب نہ شی
کیدے چہ درثہ کئے ورتہ نالائیقہ خلق پریب دی ؟"
ہکانہ سی :-

دا کہ چا سنتکراش و تراشلہ، بی د اسکر والڈی دا قول د ورسہ

نراشل هم نه هیروی .

” ذماں دے راسے دلہندو د غریبانانو د بغاوت دھینوئے
 د پارہ دا مؤثرہ طریقہ داویتے دا - چہ د غریبانانو د
 کہتے وہی لب، شان برخه دوی ته د خیرات په شکل
 والپ کپری .. ”

بِحَرْم :-

” دغه عنوان مفہوم که ” مصوّر د آرٹ په برکت تکمیل شی .
 تو ” درائیگ دوم په دیوال دیشت کولو و راندے ” بیکن ” دھول
 ” الاظہر د هم ورلاند مے ویکلے شی . ”

” د ولت پریوانی د خوانی بتاہی دا ”

ہات منگے :-

” کشمائل مات منگی ، یونگ ته خلے اوو مے ؟ شاید ” اچہ
 ” سرخار مشہ لہ عزتہ ”

” خو د امام غزالی ” دا قول د هم ورسہ شی چہ .

” طبیعی شہوت په انسان او حیوان کپنے یو شان

وی - خو وضعی شہوت انسان کپنے صرف په نہ
 توبیت او بدد صحبت زرغونینی ”

بے عملی :-

” په قول د حضرت عمر رضی اللہ تعالیٰ عنہ ”

” عمل بے علمہ عیب ٿن او بیمار دے او عمل ”

” بغیر د عمل نہ شند او بیکار ” . ”

د علی خیل دریاب دا دردناک تصویر شاید چه د هفه دنگارخانے
شہکار ثابت شی ۔ او د دعه حسرتاکه تصویر لاندے مے دویکھرھیکو
دعه نادر قول شاید چه د تماشگیرو په ذرونو او ذہنوںو کپنه
دیوالقلاب سوب شی ۔

”هر کله چه انسان دپیداںش په وخت او بیا د مرگ
نه ڏین هم مساوی د مے ، نو آخز ولے د مے د ژومند
میانځنۍ موده هم مساوی نتیج نه کرو ؟“

پیوس :-

جمیل نه د ممانوئے دا پیوس که یو خوا د ماشوئے سپرخ
د دردوونق د علاج آرزو دا ، نو بل خوا د جمیل مفلسی او
غربت دھتے په آرزو د بے وسٹی یخنے او بیه توئے کرئے ۔ د
بناغلی دریاب د دعه تخیل جامد تصویر سره د بونادشا دا
الفاظ په زری سیاهی دیکلو دی ۔

”دنیا کبھی د ټولو نه لویه او بد تینه
کناه غریبی دا ۔ نو د ټول کناهونه
د غربت په وړاندے کومتلے نیکی دی ؟“

کرانو لوستونکو !

ما د قلم په ٿبہ د بناغلی علی خیل دریاب د ځنو تحریری
تصویر دنو خاموشه آوازونه ستاسو ٿرغوب و کړه ۔ باقی پاتے

تصویونه او دحال په ژبه دهه داستانوونه تابعو چپله
وگوری او واوری .

خو د فرینکلن دا قول هم یاد لری چه
”دیر دا سے دردناکه واقعات شته چه د
افسانه جو پیدلو نه دراند مے خو
شی .“

همیش خلیل

۲۳ ستمبر ۱۹۹۷

کوڑہ کبھی سمندر

په اول حُل د علی خُل دریاَب د نوم په اورید و سرہ زما په تصور کبھی یو پوا سرا رہ کردار او بیو بنیید که . خوچہ را مخاہنے شو دو د بیسپور پوهنتون د بینتو شعبے یو عام سادک ثقہ ناک او خاموشہ زلیے وو .

روستہ دھفہ د خبرو اترو او یکونو نہ د احقيقت را بر خیر کا شو چہ دریاَب د بیر بنیاز کا ذهن او حُلاند کا تخلیقی صلاحیتوبو خبین د ہے . د خہ په زون چہ معہ په نش او نظم دوارو کبھی د خُل عمر نہ دیر زیات بنہ یکونه کوئ او په د ہے کبھی ہیٹھ شک نشہ چہ هفہ په دیر کم عمری کبھی خُل خان او خُل صلاحیتوبه خُلے ڈبے او ادب تہ سپاری دی . او هم د دعہ لیونیہ مینے او لیوالہ جذبے په دا دھفہ په یک کبھی د یو خاص قسم تازگی سادگی او خود اعتمادی په یو خائے لید مے او موندے شی .

خہ مودہ دراند مے بناغلی دریاَب ماتھ خُلہ یو نثری بجمع عہ را کرہ . په د مے چال چہ ذکا هفہ د مکورم او په هفہ

باند مے خلہ دھم یکم ۔ او ۱۱ دوارہ خبرے ماں په دے گوانے
 بنکاری چہ علی خیل دریاپ نہ وراندے هم دھفہ دکھول یو
 ٹو زلمو کتابونه ماں هم په دغه غرض پواته دی ۔ خو د
 دریاپ نہ خلا میں گوان دے او بیا چہ په چائے لار وی
 بو خبرہ نورہ هم گوانہ شی ۔ او حقہ خبرہ داد چہ علی خیل
 دریاپ په ما ڈی گوان دے ۔ او هم له دے کبلہ چارو ناچار
 هم دھفہ "کل پانڑے" کتلو او په صفحہ خلہ دیکلو ته غارہ
 درکرہ ۔

بناغلی دریاپ دے نش پتو چو په کتلو ذکہ په یو
 بجیہ دوجاله کبینے را گین کرم ۔ ۱۱ دوارہ کوچنی کوچنی دیکونه
 که یو خوا اثرناک او عبرتناک دی بو بل خوا حینناک هم
 دی او دھیر انتیا خبرہ داد ک جہ دا چہ ڈینتیق ادب کبینے بخی د
 یو نوی صنف د قیصی شکل دے چہ نامہ به ورلہ مونب
 پخیلہ خوبنود ۔

بناغلی دریاپ دخیل چا پس چل د روان ژوشنہ وارہ
 وارہ واقعات ، امروزنا پیشی ، پاریدلی تاثرات ، صوار او
 ناهوار کردارونه او د تھس نہ د که متأهد نہ دا چو لے کری
 دی او هغوله ہے ۱۱ فانغرو شکلونه درکری ۱۱ ۔ تکنیک ہے
 د لئے افسانے بنکاری ۔ ۱۱ ۔ وے بیا هم که افسانہ ورته
 نہ شو ویسلے خو د افسانے مینه پرے ماتینی ۔ ۱۱ ۔ کلہ چہ دے
 کتاب کبینے موجود دھرے ۱۱ قصے او هن تأثیر یا هر مشاحدے

(c) ketabpton.com: The Digital Library انجام ٿه په دا سے ڏول کيٻي چه لا ڏوستونکي ذهن پر بُطھ ارو مو خپل اثر اخلى او پنده په دے وينا مجبوره شى چه دريااب په کوزه کبنيه سمند بند کويه دے .

د على خيل دريااب د قيمىه دا شكل که زمونه په ادب کبنيه خپل ساری نهيو . نو ذهن د عبدالقادريخان ختك په گلددسته باندھ تيڪاوھ کوي . " گلددسته " ڏفارجه ڙبئے د نوموري ڦيكوال شيخ سعدی د ڪلمستان ٻنتو ترجمه دا . کومه چي زمونه د نثری ادب په وردمبو ڪتابونو کبنيه یوه قيمتی د الٰي ياديني . او یکه ٿنگه چه د ڪلمستان حڪايوٺه د شيخ سعدی د مشاهدے ، علم او فكر یو ٿي بهلپنگه دا . هم په د عنہ ڏول بناغلي دريااب د خپل چاپس ڦهل او خواوشا نه دا سے واقعات ، کو ڏارونه او مشاهدے را خسته دی . او په خوند خوند او رنگ رنگ ٻئي بيان کري دی چه ڏوستونکه ورته په داد و ڏوكولو مجبور شي . زما ده دے ويناده دا لمب اختل نه دی په لار چه کني زه خپل شاڳرد د سعد غوند مے د نپيڙن ادبی شخصيت په مقابله کبنيه را د ڀستل غواړم زما اشاره د دريااب ده افسانچو اسلوب ته دا چه هغه د بناعلي سعدی شيرازی د حڪايوٺونو د طرز سره د مير سمون خوري .

" گل پانپه " د افسانچو انداز طنزيه ده او هر چي ٻينه هرها واقعه او هر کو دار پکنيه په شعوري ڏول ڏيکونکي له خوا

په خه نه خه شکل کئے د طنز تو کے رابو خیرہ کوئی - او
یکونکے په دے گواہن کئے ناست نکاری چه په مرخائے
په هر خه او په هر چا خه نه خه تک او کری - او په دا سے
کولو کئے هغہ گرم ھم نه دے - ھکھ چه دریا ب هر خه
دڑوند د دریا ب نه راختے دی او دڑوند حقیقتونه دیں
تراخه وی - د دے ترخو گھتو نو او میر و گزارونو دے مجھو
له که زکا نه خلہ اندہ د "پتکونو" نامہ خوبنہ کرم - نو
خوبنہ د دریا ب دا او فیصلہ ستاسو -

په دے "پتکونو" کئے ھنے دا سے ھم مخ لہ راشی چه
ھفتہ موں لنه افسانہ د STORY) ھم
ویلے شو کھ د مثال په تو گھ "جوارگھ"
"ذما نوم ذھرا دے - د شکلنے باٹھے د طوپھی
لور یم - پھوپھیت کالہ دراڈے چھ پلاں د جوارگھ
په دا او بائیں للم نو گھٹلی جوارگھ ترے دا اور سوم
مامور چھ د چکھے په برندہ تیادہ کئے د خلے سکھ
خور پیشند گلو او کرہ نو ھم دھغے په غین کئے
په لوئے خوب اودا شو -"

خود کو ہلی او راغو نہ پلا پت د امثالونه په
دے "پتکونو" کئے کم دی - زیات تو په کئے تاثرات
دی - خود گھ تاثرات ھم د حکمت او مقصدیت نه خالی
نہ دی - نکھ "خاور مے"

”خانگے ... یا ... خانگے داسپرے وئے وھے“

سریه ! دا ته گورے نہ چہ خاور مے خوری -

آفو . پرین ده چہ خوری کنه . زموږ په کاله
کېنې بے دخاورو نه خلہ دی .“

د علی خیل دریاب په د مے افسانچو کېنې په ھنؤھنو د
اوپرہ جذبایت او مبالغے دنگ هم خورد مے - نو اکثریت پکنے
ده چھ قصه گویو د مے چہ هغه کېنې زموږ د چاپیر چل ژوندي
حقيقتو نه ساہ اخلى او د بنااغلي علی خیل دریاب د مقصدی
سوج او رسا فکر گواهی درکوی .

د زلعي فکر او ھوانو ولولو په د مے انقلابي قدم زکه بناغلي
دریاب ته د زړه له کوئے مبارکي درکوم - په د مے چه په نړیوال
ادب کېنې د د میکوايو اهمیت او افادیت دیر سیوا بشکاری
خکه چه د معاش په د مے لو شه درز غوبل کېنې د چاسره د لوبو
لوبو قصتو او اوښدو او بندو د استانو نو د نوستو او اوریدو
وخت پاتے نه د مے او که د وروکی نه وروکی یک کېنې ورته
دا سه د ځیال او فکر نه ماموره څو لمی په لاس درشنی
نو دا هم غنیمت د مے .

چاکه تر محمد اعظم اعظم

پښور پوهنتون

مکل پانچہ

د قیھٹی د اوریدلو او د قیھٹی د اورو لو فطری خواهشی د انسان
 په خمیر کبھے ھائی اغب لے شوئے دھے۔ د قیھٹی د اورید ونکی ترھفہ
 پورے تکین نہ کیبی ترخو چھئے پورہ قیھٹی بنتہ په توجہ
 سره اورید لے نہ وی او د قیھٹی راوی ترھفہ پورے د قیھٹی مزے
 د لاس نہ نہ پوین دی ترخو چھئے قیھٹی سرتہ رسوبیے نہ وی او
 داٹھ ویسلی نہ وی چھے

”ذمامسٹلہ تیرہ بینہ د دین کھتو رے ھکی

راوی د اورید ونکی نہ د چل ذرہ رابنکوئی انداز بیان د
 حافظے د کمال او د ڈبے دخوب والی داد وصولوں چل حق گزی
 او د اورید ونکو لہ خوا دغہ داد د راوی انعام هم وی او صله هم۔
 خود ادھفہ وخت خبرے دی چھ دخلقو ٹخنہ د فرست کیئے نہ
 وو۔ په هغوشی کبھے میئنہ وہ، اخلاص وو او ذرہ خوبی وہ،
 جھرمے جمانو نہ او گو درونہ اباد وو۔ خلق بہ بلا ناعنہ د مابسام

د گلونو پانچے بولیہ چھ قیص شی د ملوکے
 د وریتمو د قیص میئنے نازک بد ن ملول دے (خوشحال)

(c) ketabton.com: The Digital Library
دڇوچئي نه پس هجرے ته تلل او بى خاڻي ڪور سروه په رهي گئي
خو به تئي ٿيني شپه قصه گو ماما ته غون ٽيو له وو دغه شان
به چه ڦافلے په اڍڏدو سفرونو تللي ، ڦوست او اون دکا سفونه
به قصه گويابو د ڦڪو په جادو اسانوں او رالندول . په
دغه ٽيمو گئي به زياٽي ٽيعي د ما فوق الافتريت عناصرو نه
هڪي وئي او واقعات به تئي دانساڻي پوهه نه بهر وو .

د ڙوند گا چھي چه ٿومره ڀي په درانه مئي تلو وخت رالنديو د
نو ۾ نو ۾ مسئله راموکيد ۾ او نوي ضروريات را درانه مئي کيدل او
خبره د مئي ته را اور سيدة چه د وخت د ڪسي احساس او د ڙوند ٻئي
ضرورياتو د انسان ذهني او بدفي سكون او لوپيلو . د نوي دور د
انسان ٿنه دومره فرصت چريته د مئي چه په درحُو ور حُوا و هـ: تو
همتو د ناست وي او او بـ: دا ڪونه د استانيونه د اوري .

په مغرب گئي په دغه قسم ٽيمو گئي مرج مصاله گردا
کرمه شو ، رنگ روغن ٻرئي او خيره لئي شوها او دناول نوم
درکرمه شو او بـ: دناول نه لندره ٽيمي را او زينيدا . خو د
پينتو معامله د اسے نه دا . په پينتو گئي لندره ٽيمي دناول
نه روبي راموکيد لئي دا او هم د خپل خاور مئي او را د مئي .
پينتو گئي د افسانه عمر دير کم د مئي او که مومن بـ: شاغل راحت ناخيلي
د پينتو افسانه امام او منو نو د افسانه عمر د ايتا كاله نه گئي نه
جي چڪه چه "لندره جيني" تراوسه د پينتو روبي افسانه مندل شي
چه راحت ناخيلي صاحب په کال سـ: ١٩١٣ء گئي یيكلئي دا .

د کال سنه ۱۹۶۴ نه توکال سنه ۱۹۶۵ پورے ونڈاں فنڈاں پیچو
 سُست بلکه د نشت بروبر دے - البتہ دا زادی نه پس پیتو افافا
 د توجہ مرکز گر زید لے دا او بندہ بندہ افسانہ نگاران او افسانہ نویسی
 میدان ته راغلے دی او پہ هرہ موضوع تے افسانے یکلے دی - اکڑو
 افسانہ یکونکیو پہ افسانہ کبئے د ڈونڈ مسئلے بیان کرے دی
 خود روایاتو نه بغیر تے قدم نه دے ایتبے خوبعضے افسانہ نگاران
 د جنس او خیتی مسئلے ته ذیات اهمیت درکرے دے او هم دا صفوی
 د فن مقصد هم دے او معیار هم .

پہ پیتو کبئے چہ کوم افسانہ نگار مختصہ افسانہ پہ مختصو تین
 شکل کبئے پہ کامیابی سرہ او بیکلہ هزاریا رشید احمد خان دے
 چہ "انگاز مے" پہ نوم تے خلہ جموعہ چاپ کریا اگر کہ پہ دعہ
 افسانو کبئے د تحریر احساس (Suspense) دیو زیارات
 دے خو د تحریر د احساس نه بغیر افسانہ د معیار نه پاتے
 کیجی . خو د ارباب صاحب تقليد چاہم او نہ کرو . او شاید دعہ
 منفرد انداز صرف د ارباب صاحب بوجھه او گر جیدا

بنہ میادشی چہ ما د فروری ۱۹۶۵ نہ یا اگلبا سنه ۱۹۶۶ د
 زیارت پہ یو مازیکر ھپل یو ھترم استاد چہ د سکول ھیو ماسیہ
 دو اد دوڑا خوبنہ مذکوری د میلمستیا پہ خاطر ھان سرہ روان
 کریل . د سکول نه پہ سویل پہ شنو پیتو کبئے پیادہ ٹک دیو
 مزا کوله خو اسماں ستر گئے بنے نہ غرولے . سارہ لحظہ پہ لفظ
 زیاستید او هم کله چہ موٹی یو شاہ خور ته دا اور سید و نو د

(c) Kelenbon.com: The Digital Library
د دغه افساپو په ڏيٺه کئنے چه کوم خواهی ده مختصر نہ بوسوئے
شی بیانو نے ٽ نه شی . دکل پانپے افساپے «ایمائیت، علامتی انداز
او دپنستی چاپیرچل بنکلے نمو نے دی . دشمین په ٿو ٿکو کئنے
دومره غتٽ واقعات او پرانستی رازونه بیانوں ٿه اسان کار نه
د سے - داسه بناکاری چه پنتو افسانه د کمپیو ٿر په دو رکنے
ڊور داخلوںو دار و مبیٹه کوشش د سے او د اتلونکی نسلونه به
بناغلے علی چیل دریاب د دعنه اختراع امام گنڑی کوم چه ده
حق د سے .

د بناغلی علی چیل دریاب افساپے د نه نے افسانه مختصر ترین
شكل د سے دا بسجی یوہ نو مے لاره ده . روپی که ورہ ده، په
تول پورہ ده . په د سے کئنے هم هیچ شک نشہ چه دھرنوی
کار مرسته هم کینی او مخالفت هم . خود کار خلق د د سے خبرو
پروانہ کوی هعنه د غالب خبره چه ڪم
ندستاوش کی تمنا چے نہ ملے کی پروا

خوشحال بابا ٿم د مطلب وینا کرے ده . سه

د جا حل په بخرا ٿش سر بندوں دی

آفرین رم په خبرو دانشمند کر

زه د علی چیل دریاب د غے نو مے اختراع او نوی کوشش
تے د قدر په نظر گورم او دا ۾ یقین د مے چه لوستونکی به دغه
انداز خوبن کری په مینه به ٽ اولوئی او خوبن به تر مے واخلي .
زه نزوو زدمو او پیغلو ته هم دا بلنکه درکوم چه هفوئی

(c) ketabton.com: The Digital Library موبن په چې
اسمان نه پېښه پا غوند مے رېړوکل سر وع شوں - صورت حال کېنے کېر وو چه که په شا راستنید لے ټوهیث فائند نه
نه او په دراند مے تګ هم مسکن نه او زما کورته لا د
پو میل نه قدر مے زیاته فاصله پاته او موبن چه خپل
پخوانی چوک ته او رسیدو بولاس پښه مو شل شوی او د
ماچس نگونو هست مونه شو کوله .

ما د غه دېښتو نه داقعه ته د یو مه افسانه شکل ورکو چه
د شپن پنځه جملو نه زیاته نه او عتوان ۾ ورله -
"دعوت او آفت" کېښود . دغه افسانه بیا د مارچ په
میاشت کېنے په درخیاشره "بامنگ حرم" کېنے چاپ شو . دفعه
وافعه پس منظر صرف ماده یا زما میلمعنو ته معلوم وو . خدا نه
شته چه هغه ورڅو کېنے ذئه په دمه نه پوهیدم چه گئي دا
یو هختصر تونه افسانه ده . هنو بشاغلی ایوب صابر زما دیره
چاچ گیسه او کړه هن دغه افسانه او س ماڭنه نشيده .

د پېښتو افسانه یو انداز هنو د ارباب رسید احمدخان ده او
یو بیخی جدا انداز نه ما د خواښه او زړه ته د انداز ده شاګرد
علی خیل دریاب د مه مکله چه په پېښتو کېنے دغه قسم ته نمونه
ده مه ورلاند مه زما د نظر ته نه ده تیره شو مه . د بشاغلی
علی خیل دریاب د فاځکو موضوعات هم پنځلیه دي او نوم نه هم
جاوې توجه ده . په دغه انسانچو کېنے د یو مه مکمله معیاري
او په ټول پوره افسانه ټول خصوصیات او لوازمات موجود دي .

(c) کتابخانہ شی خپلہ مورنی ڈبھ ہے پڑھوں ڈیجیٹل بیوگرافی: The Digital Library of the Dibbhayog

په بنیاد دادب بنکلی بنکلی عبارتمنه اودروی ہُلکہ چھ په کوم ادب
کئے چہ ذمین دوایات موجود وی هغہ ادب بہ کله هم پردازے نہ
شی همیشہ بہ تروتازہ اوھ دلعزیز وی اوپه کوم اڈ کئے چہ ناشا
او بے جورہ روایات په ذبورستی ہائے کری شوی دی۔ هغہ ادب
کله هم نہ چلپی اوونہ زمین دلکھن مستقلہ حصہ جوپیدے
شی -

علی خیل دریاب یو ہعنی، خوش فکر کا، خوش شکلہ او د
اوچتو عزانو زلیے دے ہلکہ په ماگران ڈ۔ ماہیشہ دخیلو ہعنی
شاگردانو حوصلہ افزائی او لار بتو دتہ کرے دا او د هغیوی
په کامیابی رم دخوشنائی اظہار کرے دے
علی خیل دریاب ہم زما په هغہ شاگردانو کئے شامل دے په
کومو چھ زد په ہائے فرن کولے شم -

دانعاقین ڈ چھ علی خیل دریاب او د زلمی کول بعضی ہعنی او
خود اعتماد کا زلمی بہ دراتلوئکی وخت دادب داسما حلند ستوی وی
ادھلئے ڈ کوئی چہ زما دعہ دعویٰ صحیح ثابتہ شی۔ اللہ تعالیٰ د
دلی خیل دریاب په قلم کئے خیر و برکت واچوی۔ آمین

چھ اللہ کرے حسین رقم اور زیادہ

ڈاکھر ایم اقبال نسیم خٹک

پنتو خانگہ پیښو دیونیورسٹی

۲۴ ربیع الاول ۱۴۱۸ھ / یکم اگسٹ ۱۹۹۶ء

درج - جمعیت مبارکہ درج

د غزل زلمے د

افسانے په کھالہ کنبے

بناغلے علی خیل دریاب یو تکڑہ شاعر، پوہنہ ادیب،
زلمے پوہان لک ملکر مے، میلمہ پال پینتوں، فرمان بودارہ کش
خوب نزہے انسان او بنہ خوش نویں د مے۔

کله چی مونب پہ امان درہ کنبے ادبی حلے حُلے پسیل کرسے
نو زما غوب ون تو تے دبناغلی دریاب نامہ دیو شاعر پہ جیٹ
را اور سید کا۔ هغہ وخت دوئی لا دسکول طاب علم وُو پہ
رومی ملاقات کنبے دوئی لکھ دیو چادارہ زلمی ماٹہ چل
شعر ونہ دراند سے نہ کرو۔ او بیا چہ ٿٹه ور ٿٹه دوستہ
هم ددوئی پہ تحریک مونب چل کلی کنبے یوہ اولی مشاعرة
بورہ کرہ۔ او دوئی پکنبے چل کلام دراند سے کرو۔ نو دد مے
وروکی طاب علم پہ شا ماٹہ یو تکڑہ شاعر او پوہنہ ادیب
پہ نظر رانے۔

دبناغلی دریاب دپنتو ڏبے او ادب سرکا دبے کجھ میسے
پہ سبب مونب هم ددوئی پہ خوبنہ او کوشش ہیش پینتو ادبی

رجسٹر ج امادرک جوڑ کر کے او تر دے مقامہ مو را اور سولہ۔

موں دوارہ کئے د پیتو نخوا هرے سیمے ته مشاعرے لہ
تلی یو۔ نو بناغلی دریاب د خلقو چام چل غزل متے
داگر حکوم کنے خانخا بربا لے شوئے دے۔ دیو حلہ نو پہ
روانہ مشاعرہ کنے خلقو د دوئی د کلام نمونے هم غوبتی
دی۔

یوہ مشاعرہ کنے چہ د پیتو نامتو خپر نکار پروپر ٹھائیں
د دریاب خوندوں غزل واوریدو نو اعلان تے اوکرو
”چہ کئے د زلمے د خپلو غزلو کتاب چھاپ
کوں غواری نوینم خرچ ورسکا زکا منم“
او بیا پہ دینہ کبہ مودہ کنے بناغلی دریاب د غنیل
د اسے کوپھے بخوبی اوکرے او لاکوی چہ ماورتے د پیتو
”غزل زلیع“ اووئے۔

چہ دریاب تے پہ سنگ د غزل پروت دے
کلہ خوبہ باندھے خبرتے ملاکتھ دے
بناغلی دریاب د شروع د اسے د شاعری سرہ سرہ نثری
اصنافو ته هم پا ملندہ کرے دا۔ د طاب علمی پہ زمانہ
کنے تے پہ یوہ ڈرامہ د یو پر دیوسر صاحب نہ شاباس
هم اخستی وو او هفہ بناغلی ترے هفہ ڈرامہ دیو پاکستان
پیبور مرکز ته هم دری وہ۔ وے د پیتو هفہ خبرہ
”چہ د کوم پنجی د پلارہ تے پیسہ نہ“ وی او دمور تے

کاسه نہ دی هنگے پھے سبی تھے شی

ویلے ۔

دش دو لئاں کالہ و راندھے چھے ملکرے نوشیں و ان عادل
د و رچانہ پھے جہاد پسپور د پینتو بڑھے نگران وو - نو دو بڑ
ذمہ نیکوانو سرہ خنگ پھے خنگ بناغلی د ریاب ہم دیرے
قیمتی ملغیرے پسپتو ادب تھے بخبلی دی ۔ او دخل اصل
نوم سرہ سرک تھے پھے قلمی نوم ہم دیر مضامونو نہ چھاپ
شوی دی ۔

ہم پھے دھے مودہ کپنے بناغلی د ریاب کافی افسانے اولیکلے
چھے خلہ پکنے پھے درچانہ "جہاد" پسپور درچانہ وحدت
او اوواہ در حسنی "ہیواد" پسپور کپنے چھاپ ہم مشو مے.
ددورہ بنٹے افسانے پھے نیکلو نہ یواحے ما پھے شا
اد پیو ۔ بلکہ نو دو ملکرو تھے ہم بنہ دا دیکھنے او کرہ ۔ دوستہ
تھے د افسانے سرہ سرک ڈیرے افسانے اولیکلے ۔ چھے خلہ خو
پھے اخبارو نو د سالو کپنے چھاپ شو مے او خلہ لا تر او سہ ناچاہا
پر تے دی ۔ دیر و ملکرو صلاح و رکرہ چھے دا افسانے کتابی
شکل کپنے چھاپ کرہ ۔

او بیا خہ مودہ و راندھے چھے د غزل ذمی یو حُل بیا د
افسانے پھے در شل پسپھے کسپو دا ۔ نو افسانے د دوئی ھلندہ
فکر او بسرازہ ذہن تھے تود ھر کلے او وہ مے ۔ دا مُل
بناغلی د ریاب د افسانے پھے سرخنہ کو لو دیر کراؤ او کرو ۔

او ھان نئے د افسانے په کھاله په ھلکه ھری وردنه
کرو۔

راخیٰ چه او گورو چه د غزل ذلی دھل فکرو فن ٿوڙ
قیمتی ملغیرے افسانے ته پیروز کری دی۔ اود افسانے
په کھاله کبئے نئے ھان لہ کوم مقام پیدا کرئے دے۔

د بناغلی افسانے نکار مشاهدہ بنہ ڙورہ دا۔ دوئی
هم په دے معاشرہ کبئے ستر کے غرولی اوسم دلتہ ڙوند
کوی ھلکه خو د ڙوند په هر ارخ دسانظر لری۔ او هر دنگ
تے پیڻی۔ د دوئی اکثرے افسانے دے معاشرے عام
واقعات دی۔ په دوئی پکنے دھل فن په ذریعہ زرگ را بشکو
او نوئے والے پیدا کرئے دے۔ دوئی دھل چاپیو چل دے
واقعات او حادثائوتہ ھی ٹکلہ هم په جذباتی انداز نہ
دی کتلي۔ بلکہ د واقعے، حادثے او کردار بنہ ڙورہ جائز
تے اخستی دا۔ په ھلکه جذباتی، عملی، اخلاقی او ذہنی
سرمایہ کبئے تے بنہ اغبني دی۔ او پیاسے ورتہ په افسانوی
رنگ کبئے درنگ کری الفاظو جامے و را غوستی دی۔ ھلکه
خو دا افسانے د مجلس گرمولو سرہ سرہ ڈرونہ هم بنہ
گرموي۔

په هرہ ټولنہ کبئے دا سے واقعات او خبرے وی چه د
معاشرے غری تے یوبل ته په پس پسی کبئے واثی۔ په
عام مجلس کبئے دھر چا د وراندے د دعه واقعات ذکر ھر ٹھوک

نہ کوئے۔ نو دناغلی دریاب بے بالہ فلم ورلہ پہ چیرجن
انداز کبھی غورہ انفاظ اور مناسب علامتوں نے خوبی کری
دی اور پہ چیرک فنکاری تھی دفعہ واقعات و احادیث تو نہ
پڑھے پورتھ کری دی اور نہ یواحہ عام لوستونکی تھے
تھے پہ ڈاکٹر کری دی بلکہ پہ سوچ اور فکر تھے ہم مجبوروی۔
دوئی کلہ پہ معاشرہ پکونہ کوئی۔ دینیتقو توہم پرستی
غندی۔ دنیا بے ثبات پہ کوتھ کوئی۔ دینیتقو درغیری
پادوی اوکھے موجودہ دور دہلیان بے عملی پہ خبیث
کوئی۔ نو دخیل چارپیس چل عکاسی پہ چیرک بنہ طریقہ
کوئی۔ کلہ دنیت غشی دروی نو دمراح خوان کہ ہم خودوی
دخیل چارپیس چل دیرو رشتونی واقعات و احادیث تھے د
افسانچے پہ فن کبھی رانگاری دی اور دخیل کو دکلی اصلی کردار نہ
لہ تھے ہم پہ چلو افسانچو کبھی ٹھاٹے ورکرے دے لکھ انوختھا
شیخ استاذ، ممتاز، ہوپک منگ، عبد ولی، رحمانی کل اور داسی نون
بناغلے افسانچہ نگار یو اعلیٰ تعلیمدادتہ زدیے دے۔ دقائی
تاریخ سرکہ سرکہ پہ موجود کا نریوالو حالاتو ہم بنہ نظر لری۔
ملکہ نو تھے حینے نریوالو واقعاتو، حدادیاتو اور قائمیتہ د
افسانچو رنگ ورکرے دے کہ "ورختہ" اور مادہ پرستی تھے تاریخی
بنہ لری نو "شپلونہ" "لبرل ماں نہر" اور "ایم لکانسی" تھے
دینی اسلامی واقعاتو اور احادیث بنکارہ شالیں لری۔ لوہتا د
ملکی سیاسی کلتوں پہ حوالہ بنہ کوشش دے۔

که د بناغلی علی خیل دریاب د اساقچو په فی اړچ نظر
 اپوو . نو د افسانے د پارکا چه کوم توکی ضروری پکاروی هغه
 دوئی څلوا افساقچو کښې په څل څل تابین ځائے کړی دی .
 د اکثر و افساقچو پلا پونه ټه د حقیقت او جدت دوارو په
 کالو پوره دی . او په ډیں اختصار سره ټه ټولو عناصرو
 له په ذرپا پوره ٹه د کړئ ده . کشمکش (SWSPENSE)
 او په تیره تیره (CLIMIX) د افسانے دوح وي دا توکي
 بناغلی په څلوا افساقچو کښې د خو جملو په مدد سره اصلی
 مقام ته رسولي دی .

کرداد نگاری هم د افسانے دیارکا لازمی ګښل کېږي . د د
 افساقچو کردارونه د څل چار پیړ څل سره سم او فطری دی .
 دوئی کله کله په یوه جمله کښې د کودار پیشند ګلوکوي . او
 د خوبو سره سره ټه خامی او کمزوری هم په ګوتنه کوي .
 د کردارونو ژبه ټه هم څلله ده او نوم ټه هم د هفه کردار عکاسي
 کوي . څه کردارونه خوئه اصلی دی او د څل کلی کو خو منه
 د اخستی کردارونه دی . څکه خو د پلاتې سره منطقی
 تردون لري .

د بناغلی دریاب د افساقچو ژبه خوبن کا هم وکا او سوچ
 هم . د کردار او ماحول سره سم الفاظ ټه راوړی دی . د ډیرو
 علاقائي تودو له ټه ٹه د کړئ ده او ورسه دیر الفاظ
 ټه د اسے هم یکلی دی چه خنګه ټه عوام وائی . هم هفه شاء
 ټه د اسے هم یکلی دی چه خنګه ټه عوام وائی .

یکلی دی ۔ او دعه رنگ ٹے یوہ جملہ کہنے چیر مطلب رانگار
دے کله کله ٹے دخیل مقصد خرگند ولو دپارہ داشادو کنایو
او علامتوںو نه کارا ختی دے ۔

دیو پینتوں پوهان دینا دکھے

” افسانہ نگار دخیل فن په ذور خیہ خیرے
خرگندوی ۔ او خڑھ لوسٹونکو ته پرین دی ۔ ”

بناغلی دریاب تقریباً ہولو افسا نچو کہنے ہم داسے کری دی
لوستونکی ته تیارہ نوری نہ ورکوی بلکہ هغہ په دعہ
واقعاتو دپوھہ کیدلو دپارہ په سوچ او فکرہم مجبوروی
او ھغہ بیا دخیل ذہن او فکر مطابق دعہ قیصہ و راست سے
بیافی ۔ او دھنے په حقلہ خلیہ رائے قائموی ۔ دھینو
افسا نچو مقصد ته درسیدو دپارہ ہو ڈیر سوچ پکار دے
ختم ہمیش خلیل ہم دبناغلی دریاب په دھنے کتاب په
حائنگری ہول یکل کری دی او دخیل علم دفن په ذریعہ
ددے افسا نچو ہیرہ بنہ تصویر کشی کرمے دکا ۔ ولے بیاہم
دیو ہے نیمے افسا نچے مقصد ته نہ رسید لے ۔

د افسانے دپوھانو په چیال د افسانے دپارہ لنہواں
ضروری دے ۔ ولے خاص حد ٹے مقررول بگران دی ۔ ھکہ
ھہ کہ بے مطلبہ جملے او خبرے د افسا نچے په اونو بار
جو پیندی ۔ مو تائیں وحدت ته ہم ذیان رسوی ۔ په
لنہواں کہنے ہو دبناغلی دریاب افسا نچے خل مثال په خل

دی۔ د شمیر په ٿو جملو کپنے تے ہین تھے بیان کری دی۔
لعنے ۱۱ افسا چکنے په معنوی لحاظ د جامعیت پنکلی شاھکارونه
دی۔ هم دُغه وجہ دا چہ د مے افسا چخو کپنے تا شروحت
قادم ساتلے شو مے د مے۔

بناغلی افسا چکه نگار ڦپلو د مے افسا چخوله دا سرخطو
خوبن کری دی چہ د مرکزی چیال په پورہ تو گه عکاسی
کوی۔ اکثر سرخطوئه ٹے قیصے ته چلا جنپی او لوستونکی
نظر چان ته دا کابی او ذهن ٹے قبلوی۔

دد مے افسا چخو آغاز زرۂ را بنتکونکے د مے او په دیرک
اسانه دوستونکے ھان سره دوانوی او هم دُغه رنگ ٹے
د افسا چکے انجام د مے۔ چہ مقصد ٹے اکثر په یوہ جمله
کپنے رانگار لے د مے۔ منظر نگاری هم د د مے افسا چخو خاصه
ده۔ کله کله خو په یوہ جمله کپنی پورہ پورہ منظر
پیا نوی او کامیابه منظر کشی کوی۔

د مے افسا چخو کپنے چہ بناغلی دریاب کوم انداز خپل
کرئے د مے ۱۱ د دوئی ٹھانگرے اسلوب د مے۔ د دوئی د میچا
نه متاثرنہ سبکاری۔ پکار دی چہ نور زلمی پیغله ۱۱ انداز
خپل کری۔

د مے افسا چخو کپنی بناغلی اقتانته نگار د پیتنو دکلی کو خو
و افاعت هادثات، توصمات رسمونه رو اجوونه، دودومنه او
قد دومنه په اصلی شکل کپنے و راند ہے کری دی۔ او په دیر

(c) Ketaabtoon.com: The Digital Library جرأت سرئے د پښتنی معاشرتک تابنی، تمروزی او پېدی هم په کوتہ کړی دی .

" د افسانې د پښتنی کلمتورا د فونکلوری عناصرو بشپړه نندارتونو نه دی " .

د افسانے د انواعو په حقله چه پوهانو خومره
قسمونه بیان کړی دی هغه تقریباً ټول په ده افسانې
کښې په نظر راخي . که کرداری افسانې لري . نو واقعاتي
او ماھولی افسانګوله ټه هم ځائے ورکړئ ده که ده کتاب
کښې هلامتی افسانې شته . نو په نفسیاتي کشالو یې کلی
افسانې ټه هم شاملې کړی دی . د اکتاب تاریخی افسانې
هم په خپله لمن کښې لري .

د افسانے یو خارجی پوهان هانهرون وافی .

" افسانه نگار د افسانے په ذریعه د خپلو
لوستونکو په ذهن کښې یو اثر پریښودل غواړی " .

زما په خیال بناغلے دریاب د یو کامیابه افسانه نگار
په حیث دغه اثر نه یواهه د خپلو لوستونکو ذهنومنو
ته رسوی بلکه په سوچ او فکر ټه هم چبوروی " .

زلی د دریاب د پښتو افسانے په کهاله کښې نوی او
پاخه بنیادونه کښودل . خداۓ دی او کړی . نور پښتائه
زلی پیغله په دغه بنیادونه پسلی او سوره مانۍ
او دروی .

او پښتو افسانه د عصری غوښتنو سرکا سمہ مخپه و راندے
بوچي .

بناغلے دریاب که "غزل زلمه" دے نو د افسانه په
کهاله کښه د چرکھي د برمي غارمه سړي ده .
خدائے د دادوئي په ذهن او فکر نوره دنگيني خوره
کړي او په قلم ډئے برکت شي

میان فضل الرحمن شاهد

صدر

همیشه پښتو ادبی تولید (رجسٹر)

امان درکا ملاکندا ایجنسی

دنیا لیونٹی

د احساس بوئری بنسکار دالیونٹی دنیا دوکه مئین
حرته یو ٹھائے کیدو ته پویندی - حکه نو
بنه به داوی چه موں دیو بل نه داسے ورک
شو چه دادنیا مو په لہون لمون په بلہ
داوری - بیا به کہ خیر وی موں
سره یو ٹھائے کین و
غمروٹه اوشو چہ جاتان
کلپانزے ته داسے ویلی
وو - صغوئی هم هغه شان
دیو بل نه ورک دی
ولے دنیا هم
بغیے لیونٹی

خاورے

خانگے یا خانگے داسپرلے ولے

وھے . سپیہ ! داتھ گورے نہ

چھ خاورے نوری .

آفو ! پریندا چھ

نوری کنه - زموبن په

کاله کبئے بے د

خاورونہ

ٹھہ

دی .

جم

هغه من ڌير بے توله خبلي دو
دستركو نه ٿئے اور ونه وريدل . دغصي ڀو
شين تندر دو ، کوئي ته په رانشو تو
ٿئے ديو دو ٿئے جوم زلزلے را واسٽه
بُنئي که ٿئے د بسحوالٰي د قيده
خلاصه کرڪ خوڻان ٿئے
پنيماشي په زندان
کپنه هول عمرى بندى
ڪرو .

دگوپت میرنے

زما نیا چیرہ سادہ بنجھے دا . چھ کله به ورتہ خھ سخته
 را پیشیدا نو چغه به ٹے کپڑا "چھ دگوپت میرپنیہ رارسین کا"
 اکنچھ ما به اکثر منع کوله . دلے دادھنے عادگر جیدے
 وو . فویوہ ورخ چھ هنے په کھتوئی کبنتے پئی
 نوتکول او پئی دتاوا لہ دجے په موڑکو
 دا وپیدل - نوینام چھ کپڑے چھ دگوپت
 میرپنیہ رارسین کا - او پھ دمے کبنتے دبرگے
 دگوپت نه یو دوئے منڈک په کھتوئی
 کبنتے را گیل شو - بنا تھا م ادوئے
 چھ دگوپت میرنے را اور سید
 هنے ماتھ غصہ غفتہ
 کتل او ما په کھتوئی
 کبنتے پت ختلی
 دگوپت
 میرپنیہ
 تھا .

مات منگے

لوٹگ - کشمالة په ٿار کبئے اخستی وکا - چرپا ٿئے را اوپنگله
در روان شو اورو غوند سے ٿئے او ویل - یروکا
کله نن هم کشمالي زما دپاريدلو خواهشان تود
قتل لو دو هٿه ادکرپا نو قصنه ٿئے تماموم.
او ٿو چه هغه کشمالي ته

رسیدو نو دسیند په گارپا هغه منه

وہ نو دھنے مات منگے پهدائے

حالت کبئے پروت دو ، لکه

چه دکشمالي دپنبو په

سن درو کبئے دلوٹگ

په نس پرستي

پورے په

بق بق

خاندی.

پرڈی ستر کے

آخر داستا خلی لہ راتلہ خنگہ ، حکھ چہ ماحوستا
د مینے بھے خاطر دو یعنے تو لے دشتے قوبان کرے
او تردے چہ دپلار د مالہ ہم لاس او وینھل
خونہ پوھیں م. چہ پرڈی ستر مے د
اویید مے نو خنگہ د بھے دو غ ذرا

او مے چہ

موم
بیٹھنا
بیٹھنا
بیٹھنا
بیٹھنا
بیٹھنا
بیٹھنا
بیٹھنا
بیٹھنا

زما په زرک باندے بلا بلا را او ویدے

یوہ پنھے شپنگ کالہ و راندھے چہ زکھ لایہ لوٹھو دوم - اوتھے بنہ
 گوانہ، نرمہ، گرمہ، بنائستہ او بنکلے وے - هر کلہ چہ
 بہ زما سرہ پر کتے کہنے یو خانے شوے او ما بھخان
 تھے راجوختہ کرے - بو بھر کہ بہ واورے وریدے
 ولے تابہ پہ بن ساعت کہنے زما خور خور زرک
 راتھوں کرو - اود اڈلہ هو پہ خوب لن
 بہ ڈپہ قلارک قلارک دخوب تکورونہ
 را کرل - خون چہ زکھ ستانہ چیولڑے
 پچھ مزدوری پسے را ورک شو یم
 ستانہ بغیر پہ سوری سوری
 خادر کہنے دڈی او بن ڈشہ
 دة او شرق باران دے - خدھ کہ هم اوں
 تھے هغہ بنکلا، بنائست، گرمواٹے
 او نرمواٹے نہ لرے، خوبیا
 هم زما ذریعے بپستنے زما
 پہ ذرک باندھے بلا بلا
 را او ویدے

مادا کا پرستی

دایوڑ دا سے بے ستگو بلا دا چہ کوئے واڑ
کپری۔ نوبیا دنیا هرہ دشته او خپلوی په
یوہ چپہ کوئی ادھم دا وجہ دا چہ د
ہمایون مادا پرستی چہ کامران
را او نیلو دو ستگے ٹے درلہ په
تو دو سیخانو پند مے کرپے۔ تراوہ
نیمبوان ٹے پکنے پخورپکول
او بیا ٹے پہ ججاز کنے
داجل فرشتوتہ د
لاس پبنو نہ
اوستپلو

نازو لے جذپے

چرتہ چہ دنواہ شر سر لڑ لے جذ بے د تیکا و خوبی
غین کا بیا مومی - دنو هلتہ بیا د مینے د سچلو
جذبو احساس په ذہرو کتبے لا مبل
شی اوکھے دا سے نہ دے دنو
سنبل بھے ہیٹھکله ہم زما
نازو لے جذبے دا سے
په بے دردی
نہ قتلولے

لیقین

بریشن دی چا - ؟ بریشن رم د تود سپی - بریشن دی
چا - ؟ بریشن رم د ذور هندو - بریشن دی د
چا - ؟ بریشن رم د تودے گتے حلته اینگر آکا -
مالی ماما د موو - او دسته سپین د اماته
لکیا دو - هن بریشن د دموونو شنے د مے
زه خو پرمے ڈاکتیرانو د ماله خلاص کرم
بنه یم خو چه لب زور او کرم -
نو پیام دیو خدایه وی - ما د
سپین دا خبر کا ذرکار نہ واچوله

خوسکرام مالی ماما

اویید چه بے دولاںی

په جنگئی کنے

تبر

دھی

نورے

شپق باران دے - دمازیکر مونگونه شوی دی - کبل لا
پھرندو سترگو پینتے ابله رادوان دے - ادچہ زما په
بنکالو پوهہ شو - نو په ذورہ تے اوویل ،
تہ کورا ! ظامان دخدا تے دکورا هم غلا
کوی ؟ ما ورتہ هیچھ هم او نہ ویل
ھکه چہ لبہ شبیہ ورائد سے م >
دکبل لا کا ذوئے نوزے او لید
چہ د چھتری او چیلو سره
د پودرو په تکل
بازار تہ په
کریا

هٰنچيڑا

که یو پله په هغو دوارو خویند و دبنکلا کامنو سپرلی
دیره وو - نو بل پله دھیا او درنو خوینونو په
کالو ہم بناسٹه وے - و لے په ہول کلی کبھے
ورتہ ھیچا ہم تن نہ ایسندو - حکھ چھ
مور تے په پلار پسے مہیزہ راغلی
وہ - تراوسہ بی نکاج وہ او داشاں د پلار او مور
د خطا په جہنم کبھے دوئی
په عذابید ہے ، و لے
بیگاہ چھ شومہ دم شو
نو هغوشی د دنخے جہنم
نه د خلامی لار
او مونڈ او دیو
تاکلی منزل په
لور د کور
او تے .

زھر ٿنڌ پونه

په تکه تورا تيارة کئي چه نڪري دشوتلو پندره په شاڪوريه
 رانسو تو نو شمڪئي ورتا سڀکه پا سيدا . پندره ٿئي زينه
 مٺي ته او غور ۾ - او خيله په کٿي کئي بوچه بوريه
 پريوت . شمڪئي ٿئي هم تر خنگه پريوت . لپسا عت
 پس دا پا سيد . يو خو قدمه لار - او بيا ڪي بنتاست
 يو لاس ٿئي دھڻي په سڀين مهين وجود په قلار
 "قلار" گر جولو او بل لاس کئي ٿئي دھڻي
 دا او نيوں - كله به ٻي ورله په يو
 "ق" زور کرول او كله به ٻئي په بل
 دغه رنگ كله به ٻئي دھڻي په
 نزهه او پستي خيبيه لاس او وھل او كله به ٻئي خلي سينه ته
 راجو خته کرها . آخر شومه دم شوه . او عڪري هم او دهه شو
 خوسڪ چه مغه دخلي زينه نه دپيو اخستو په غرض و راعي
 نونه خو په هغه وجود کئي ساه وها . او نه په
 هغه "تيو" کئي پيو وو په کومو چه هغه
 بيكاه لاسونه وھل - بلکه دغلابه
 ذص ڏمنه دارو پونه شو دشوتلو
 هغه دعڪري نه مردڻ
 کپسے وها .

پښستانه

د بیوچی پالرنه چه را غږ ګیدلو نو لاره کېنې
ټریفک جام شو - د مې کېنې یو سین دیرمې چوکي
په لاس زموږ موټر پله را غلو ، ویل مې.
خان : بې بې ته چوکے واخله کنه - ما م
کورودانه ته اوکتل چه ویښته مې زما د
ویښتونه هم واره وو - هغه مکنی
شوہ - ما هیڅ اوئنه ویل - البتہ
سین دیری په تلو تلو کېنې
اوویل - یره هغه پښستانه
خاوره او خواره چه
ویل به مې . د
ښجی په نای
خله؟

پرندکاخاموشی

سر! زهه ددے چیپارتمنست ریگولرستونت
یم - زما اکیدومک ریکارج ستاسو د وراندے دے.
یونینوستی ریکارج هولدر نه علاوه زهه گولو میروسته
هم یم - ولے دخپل ایسپیل استاد پرمده
خاموشی ماته نکه د غنچے په چیر په
سلو ژبو گویا شوہ - چه هغه په
مات ذرپه دیو خاص سیاسی اتلاند
دیو تهرج د ویتنز اردو اویاسی
او هم دخے ارجو زمانه زما
د حق سرہ سرہ ذما
د سر سیورنے هم
او تروپلو.

لیبرل مائنسنڈ

آزاد خیال - دوشن خیال - لیبرل مائنسنڈ
جوادخان د انگلش پرو فیسر چه په ورک را دننه شو
نو خپل نابالغہ ذوئے او لورئے لغر سو غر
په قابل اعتراض حالت کبی اولیدل -
پیبو لاتندے زمکھ ٹئے او تبستیدہ - لغ کوئہ
تھ لار - او کلاشنکوف په لاس
را اوت - په ٹھائے ددھے چھے -
خپل آزاد خیالی قتل ٹئے کرمے
دے - په چت ولا رپا
دوش انہینا ٹئے په دزو
سٹول سوئل
کرہ

پناپیرئی

بیگاہ چه لس بچے کورتہ را اور سیدم، نو
بنجھے راتہ داحمد دین د مرگ روح چیخونکے خبر
داور وو - یرة؛ غریب د اخلو بنت کالہ
د یو ڈور نفسیاتی کشمکش په کومی کنہ تیر
کرل - چرتہ فالي ورتہ ویلی وو۔ چ
چہ په تابہ بناپیرئی مٹنیں ی۔ حکم
نو وادک مٹ کوڑا - اوهم داوجہ
وہ چہ د خیلو خیلو اندو او
یارانو دوستانو د بیا بیا وینا
با وجود هغہ وادک ته
غارا کینبوہ - میں
مرشو - خوبنایسی
برے میں نہ نہ
شوہ.

نزویہ تو ملہ

خُلہ کھم جان ورپسے پھٹلو راتلو چپلئی
اوشنلو لے ، خو " دنڑا " دسخرا کورتے دُج
توت خورلے دو . اددا چکه چہ
د جان ڙونند بخښونکے تو ملہ
د هغه بے سره ھوانئی
نزویہ کرے

لوټا

ماچه م پیں ته داودا سه دپاره لوټا سماء
کرہ - نو راته ٹے او فرمائیل چہ زما لوټا په
خلوت خانه کبھی دا - هغہ را ورہ - ماچہ ترے
دخلوت خانے دلوٹے راز او پوبنستلو - نو
وئے فرمائیل : دریاب خانه دھرے
لوٹے نہ خوشک سترنہ مانوی کنه
مام دپیر د حکم تعییل او کرو ولے
فکر یورم چہ زموبز دملک د مرے
سیاسی پارتیہ مثال خودھا
خوشونکے دنہوئی ڈچہ
دھرے لوٹے نہ دھل
خان او کالہ

ست

مانوی.

چاٹ

ذو داده قابل نه یم ھلکه چه د انسانی ذات تین
دوادة نه بغیر هم کیدگشی - عمران به اکثر د میا
ولے پرون م په سرہ غرماء کنیه لغرسونغر اویدو
چه کورپله په مندو وو . دوسته خبرشوم
چه د توکانپی کرکه په بدینیتی ادخته
وو . او د هنخه زامنو تر مے جامے
او بنسکے و مے . ما غوبونه سیره
کرکه - او یقین ته م پریوته
چه په رشتیا . سنجھ
د سرو د پاره او
سری د بھسو
د پارک جامے
دی

زرپانہ

زرپانہ او ملال که په یو بل ورک یوئی
دو خو په زر زری شال کبھی د ذد مے شری
پیوند چرتہ حاییدو او هم دا وجہه وہ
حے ملال که د زرپانہ مے نہ شو خو
دهنے د وادا نہ ٿو شپے دراندے
ئے د زرپانہ مے د غوبنستن سالو
تھے هغه ٿلے وریتکو همل
چھ د گناہ ذھن ٹھے هم
لرل او د شواب
خوشبو گھانے
- هم -

بدل

خانیه زک ستاد ناجورہ پلار خدمتونه نه شم کوئے . تو خو

چې هغه په دغه کود کښې وي . نو ما مه وینه -

او - دا زما آخري فیصله دا . ماسختن شو خو

دځاف په مزغو کښې دښتے د مه رتیلی جواب

غونسند بور کړئ دو . او س تیاره

شوئے دا . پلار ټه په شاد سیند

غاره مه ته یورو . خو چې سیند ته

ټه غور حکو . نو پلار ورنه

ادو سه ! بچیه ما د دغه بر کمر

نه سیند ته او غور حکو .

څله چه مارم د پلار نه

دنیکه بدل هم

دغه اخني

دو

ڪانٽري

کلی کہنے کہ بے دچا خپل پتے وو اوکنہ ، خونگنی
بے ٿئے دعظم مکل ڪانٽري ته رانسوستل، او
هم دلتہ بے ٿئے ڪانٽري کول ، ولے د
حیرانتیا خبرہ خو دا وہ ، جھے کله
بے پُور تیار شو . دو دکلی
يوکس بے ورته هم نه
دانزد مئے کيدو - بلکه د
بے عظیم مکل په یوازنے
خان خپل پُور
گزنهو

بے علی

انون ناصرخان رئنہ نن مازیگر اووئے . ماسیہ صاحب - بیگاہ
 نو دویرنے هریم . ماوئے ! اخونه خنگه ؟ ویل تے زمکن
 تابنے وک ، نفر نیز وروو . ویشید لے اوہہ رابنکے ے اومنک
 دخرونہ دک وو - ما پوس اوکرو چہ بورخولا منور
 دی ولے دادومرہ خڑا خڑ کوئی ؟ جواب رائے
 چہ دا بے عملہ ملایا دی - اوکھہ یقین دنہ راجح
 نو دخان ہوا تھ دا ولار خر دغوب نہ
 را کا ب پختله بہ پوھ شے ماہم ھفتے اوکرہ
 او چہ خنگہ م خرد غوب نہ را کا ب وو
 نو مولانا صاحب چھتے کریے ، پریبندہ
 - پریبندہ - ظالمہ مرد کرم
 - ما چہ ستر کے او غروٹے
 نو یہ شپھ وہ
 زمالس وو - اد
 دمولانا صاحب
 غوب وو - توبہ م او ویستہ چہ زما
 خلوینبتو کادو استاد او بے عملہ .

دولئی او جنازه

داخل چه میر در می میاشتے پس هم کور ته رانف . نو
پنار آکا پسے خپله بنار ته لارو . ولے ما زیگ د
بم په یوا چاودنه کپنه په حق او رسید . او
سحر چه میر دکامیابه بم چاودنه ته
پس دک جیبونه دکلی په گندو
راورید ، نو دبم په چاودنه
کپنه ٹے دپلار دمرینه خبر
هم دادرید . هفه خوبه
په دغه پیسو خپله
دولئی راوری . ولے
دپلار جنازه
ٹے او ویسته .

حُرْمَوْنَ

دالسمه رشته وړ چه د "پري" دپاره راغلے دکا
خو پته نشته چه جمال آکا ولے غازنئه ایښوده
په هر طور بیا یو وخت دا سے هم راغلو
چه په "پري" پېډه درشتون راتتلوا
تمبې پورے شوئے، او نن دسخن
دمونځ نه پس جمال آکا هغه
ماشوم کورته ننه ويستو
کوم چه نښه شبې
وراند یه هم ددې
کوره "پري"
دېستله

کرنگ کل

سنگین دیو شمند پلار بیاز بین ذوئے او باسو
دیو ہے بے وسے مور فریبہ لور وہ . چہ کہ
هم دباؤ د ارز و گانو مرکز سنگین دو . ولے
ھغہ د خیلے تو لے دیپارہ د تاترے دیو
دو سے گرینگ کل دو . چہ ھغے ورتہ
دھسرت د تاترین نہ کتلے شوہ
خو خلوئے نہ شو . او
عن چہ د غہ کل و ختوں
د خپل روایتی جبر
ترخنہ پہ یو
بل اور بل
کبنتے
اویومبلو .

پرتوغابن

زُکَّا چه په ڈاک ورنسکارہ شوم نو هغه دکور مختنه په
 ڈرَّا ناسته وہ - چه زُکَّا تے اوییدم نو پرتوغابن تے په لاس
 کبئے اوینیو - مسکئی مسکئی کیدا او په پرتوغابن تے لاس
 پقول - زُکَّا ورو ورو درنندے کیدم هفے کله ماته
 او کله پرتوغابن ته کتل - عن چه زُکَّا
 ور او رسیدم او هفے زما لاس تش اوییدل
 نو کھوکھی رئے گذار کرہا . وئے حُّمہ!
 نہ کوم درلہ پرتوغابن، او په
 ڈرا ڈرا کورتہ ننوتہ . ولے
 زما داحاس پبنے تے شلے
 کرے په دے چه

۷

منم اخت دئے نو غربت ۾ قتلوي بچيئه!!
 تاله په خُد باند بسکري په خُد نکرين بے را ورم

پیسے

شمشین لاله

چه دستور فقیر په زیارت دعا اوکړه
او راوتلو - نو خوا کښه ولاړ یوما شوم
درته اووئه .

کا کا په بابا پیسے کین ده کنه -

شمشین لاله یو سورا سویڈے

اوکړو او ما شوم ته ای اووئه

حارشم ، زکا خو

خپله د بابا نه

پیسے عنوارم نو

څه پرمے

کین دم

اعتماد

ھئی - - - ھئی - - - زما کور و دا نے په
ما ڈیرہ میئنہ دا - او ھغے چرتہ زغمیں
شول ہے زکا ڈ دھغے په امانت کئے
ذرا برابر حیات او کرم - ولے زما
د خواہش نو کارو ہے دھغے داعتماد
نازو لے گونہ شو کے پوکے
کرپا - نو ھغے خو ٹھان
مرپکرو - ولے زکا
لے داسے پریسیوم
چھنہ مرم
او نہ
رغینم

خُرگند لیونے

خُرگند لیونے نہ دو - خوچہ زلیے ذوئے ٹے دشلیے بپی
یارانے دمھو خوراک کرو - او دھغہ دسیند و چولو
هرہ هٹھہ شنہ مے شوڑا - نو سوداٹی شو - پورہ
یو کال پس چہ سیند د صروری مرمت د پارہ
وچ کروئے شو - او یو سپری خُرگند
تھ غجو ادکرو چہ راشہ کہ مهیان
نیسے - نو صغا پھ تشو لا کیبسوہ
او تر لر مے لرمے پورگئے وچ شوی
سیند تھ اوکت - مادا سے محسوس
کوہ چہ دھغہ ڈر گوئے ستر گئے
پکنے ھغہ ور کے ستر گئے
کھوری - کوئے چہ
بے ستر گویارانے
پھ اعتبار کنے
پنا کرے
وئے۔

متهائی خوز

دکلی ساده چینکئی دخپلے دروغئے مینے په نومه کبئے
مکیول - هفوئی درختی خوند اختلو په غرض دوکه
کول - ادبیا درتھ دخان نه متهائی خوز جورول -
اعظم خان دکس لاس کار وو - ڪله چه یو
که دھنہ غوب فری بنسه وہ - منو
بل پیسه هم ورخنہ وہ - ولے
پروین په صغہ چینکو کپنه نہ
وہ - ڪله چه هم اعظم خان
درتھ دخان نه متهائی خوز
جور کرو - نو هفه ورله
درسوائی یو دا سے
دروند کانٹ راواچو
چه هفه په مینج

دوڑ

کرو

نوکری

د صوبیدار کا سہہ سم نوی را بدل شوی ہا کی ہم یک
اولوستلو ۔ او ورنے ٹے او وے ۔ کالا ۔ مبارک شہ، کہ

تلہ منبستہ ڈکھی وی نورائے ٹے کپڑہ چھٹم ۔

صوبیدار کا دھوئے ڈنگوئی دے آدر تھے یوسوں

اسویلے اوکرو ۔ او وے ولیل ۔

”خوانہ نمونہ پہ ملک کبھے ڈپیوٹے

لبقے دپارہ د نوکری مثال ۔

نشانِ حیدر دے چہ پہ ڈونڈے چانہ

نہ درکوؤ ۔ دے کبھے یوسٹے

د بھرنہ راغے او وے ولیل

صوبیدار صب لاس

بہ اوچت کرو چہ

حدائے ستاسو

پکے او بخنسی ۔

ٻاور

«ٻاور په مزغو د وی۔ سی۔ آر فلمونو دومرا ناوريه
 انھينه کپي وکه چه هغه ته خان د فلمي دنيا يو
 ستر هير و پنکاري د - اوھم د اوجھه وکه چه هرڪا درج
 به ٿئے گلالي ته د تختو پل ڀيئ لے دو - و لئے من چه
 هغه د سکول نه راتله مو دا ورته په ڀو دير

بنڪلي فلمي اڻاز گئنه د خپلے ناقاره مينه

اظهار او ڪرو - هغه د پورا خاموشى نه

پس او ۾ ٽيل : «ٻاورد ٻاور مٺشي

او بيا ٿئے دپل لاند گرمپيدونگو

چپو ته او ڪيل و لئے د

ھفه ٻاور هله او شو

چه هغه د ڀو ڀو

فلمي هينه

پشان

خان د ڌنه چپو ته او سڀارو او خازنا ٿئے هم صحتي نه

شو

غامنپکئی

و پوکوالے بادشاہی وی ۔ ثابتہ غرمہ بهم هم
دلته ددے ادیرے په لارا غامنپکئی نیوئے
او ما زیگر چھ بہ په لو بیو بندہ سترے ۔
شوم مو غامنپکئی بهم پرینبوئے
ولے مودے او شوئے، چھ
هم په دے لارا یوئے
غامنپکئی ذکر رانیوئے
ئیم ۔ په ژوند
م لو بے کوئی
خوبیز دکارم
نه ۔

قَلْمَانٌ

باپو میب - . . . یه باپو میب ھان او تلئی کنه - خو زما په انکار
چې هغه په ڈردا شو ، نوما تر مے پوس او کرو چه ولے ڈاره ؟
دیل نے داد مے تک ما بنام شو او یوکس هم ھان او نہ تللو
زکا چه داسے تش تور کیندی ته لارشم نوبیا زمانه
ذیات زما وارهه ورونډه ڈاری - زکا بے کچه خفه
شوم او ھان تللو په عرض چه خنگه تله ته
ورا ختم نو خوا کښه ولا پیو فقیر گویا
شو - ھامونه په دے تله همہ تلئی
بنکه د عمل په تله ھا او تلئی
ما فقیں ته او کند بیا م ڈر ګوئے
ما شوم ته او بیا په باع ناران
کښه هغه بے شیر جور و نه
په یوبل اچوئی
لا سونه
کړی دل.

اندیواله

تچیر که پیو غوبنتل چه هفه د جمع سره منځ ادکپی.
وله خلقونه غوبنتل چه تچیر د هغنوی سره په یو
صف کښه او دریپی . او هم د د سے ناروا سلوک اهـا
به هفه اکثر جمات ته دراتلو نه ڏغورلو
نن د اختر په مانځه کښه رم او لید و چه د
پولو خلق نه شاته زموږ دکلی مشهود
هیچرا ”نيکي“ سره او درید لو خو چه هغه
درنه هم صف پرینبود، بود جمات په
در وېبی صف کښه ولار ملک صېب
ته یه بد بد او کتل
او را اووت ، دیلے شي
چه د تچیر مور هم
ددغه ملک صېب
اندیواله

دُرْدَه دُرْنَا

کچکول خپل ٿوں عمر په پیری مويي ڏئي کنه تير کرو . وٺے
ڊبھو په تبيت ٿئے خاص نا ملرنه او نه کرچه . پرون
ئئے دوا ڙامن په غلا کنه ڦيو لئے شوئے وو . بيمگا ڪچھ
موبن ما سخوتن تير . تانپه نه واپس شو . نو ما
ورته او وئے " ڄمہ ما سره نه پاتے ڪيو ٿئے . او
خانغا ٿئے . نو او درين ڄمہ خه دُرنا خود رته را درم .
ڏير تياره ده . هفه وئيل پرين دوه . زه
دُردا په دُرنا حم او خصت شو
سحر سباون راعله . وئيل ٿئے
کچکول بيمگا نالي کنه را پريو ٿئے
دھ . بنه ۾ چور ڌنه
ماته ده . او هستال
کنه ده . ما ده ، بنه کچکول هو وئے . ڄمہ
زه . دُردا په دُرنا حم

وروري خوري

د سحر بانگونو ته خه وخت لاپاته وو . ذا د لامبلو په غرض
چاپ ته روان ووم . خود تيار مئ له کبله هعوئي ته زا
نه بنکاري دم . شينو عبدال ته او وئے ، هنکه ستا
واره خود پلار کرها لازم دی نو دا بیا ولے چاپ ته
روان تئے . پريں ده زوره ورها ! "دياري" د کوره
را غلم - استغفار الله او هفته ته چه تا خود
ديليله ده . نوشم او شو . وروري خوري
به کوؤ خو حساب كتاب به تئے ترميجه
دي . عبدال دا او ويل او

په چاپ
ورنيجو .

پیوس

ممانوئے په نن جمیل صیب ته د سپن غے د غابنوونو راختلو
زینے واُرو ، نو ورته ٹے اوویںل چه دے له د
دردونو دوائی هم پکار ده - هغه اول ببرسر
او اوپن د جامت ته اوکتل . بیاٹے په
خپل تشن جیب نظر واچوو . او د یو
سوره اسویلی نه لپن ٹے اوویںل
”سپن غے چه غابنوونه“
را او باسی نو مانه هم
پیوس کوی
اوکنه؟

دڙڌا ٿوپئے

هغه هم دختونه دو چه زما غین ته به راغلے . مابه د دنی
ملانه دواړه لاسونه تاو کړول . په گین گین کوکئی به
م ڈخله یېښوده اوته به په ستر گو ستر گو کېنے
مسکئی شو مے زُپه تامیں دُم . بے کچه میں .
په د مے چه زما د ڙڌا ٿوپئے وئے . ولے
من چه په تا د ھوانسی سپلی حواره
شوه . نوتہ په بل مینه شو مے
زما په چن د دبدنامی ٻو کاری
راکا بدل . ذکا د پریښوم
اد د بل سره لاره مے
مئم ! چه مینه
کناه نه ده
خو خپل سپیچلی
اقدار چقول
هم ٿواب
نه
دھئے .

بکرو بابا جی

ماچہ سکینہ تو روپے سرہ غرمہ پھ پر دی کلی کینے او نیدہ . نو

پنستنہ رم تو مے او کرہ چہ تو رو خیر خود مے کنه ؟ -

ویں لئے خیر چرتہ دبے دعہ ایکی یو للہ م دوا و

ھغہ لئے ہم دمورو تمبو شاتہ کرو . دے

بکرو بابا جی له را گلم چہ خہ تعویذ

والہ او کری . دیر میر نے دے -

سم تک پریق دی . سباتہ بہ

رم ذوٹے راخلاں دی . زکا

حیران شوم . دلے ذیاً حیران

پھ دے شوم چہ ہم

پھ دعہ وخت بکرو بابا جی

پویسیو پھ متکو

کینے بندیوان رادوان کرے

حرام

داریو پاکستان دے او تاسو خبرونه اوری - من ٻه اسلام ٻاد
 کبھے یو پخوانے دزیر دبڑو دشوتونو او کوپشن ٻه کیسوون
 کبھے گرفتار کرئے شو . ویلے شی چہ دکھ اسونو نه
 به دمنڈ او شهدو مرہے ، کجھ ، بادام او سوچہ
 شودا ورکولے شو ۔ ۔ ۔ ۔ ددھے خبر
 په او ریدو ملنگ مستری د دو ڏی نه پا سید
 — او لگیا شو ، ته گورہ په موپن
 مکن گن خاورہ پریتے دکھ . موپن خود
 لرئے خورو - او د دو ڏی اسونه
 د دخوری - نو گورئے چہ
 دو ڏی به پختله خٹھ خوری!
 نعمت دیاری مار ملنگ مستری د لاسکه او نیوو .
 د دو ڏی ته ٿئے کینوو . او ورسته ٿئے اوو سے .
 استاد که هغوي هر خه خوری نو حرام خوری
 موپن که لرئے نورو او که کوئی . نو شکر چے
 حلال خودی کنے . ملنگ مستری
 توبه او ویسته او بیا په لاسکه
 کبھے د لری سرکا په
 پر زولو شو .

گناہ

دانو د لو یے ٿبتن خوبیه وہ - سلمی
که چیر خوبستل چه دھفے غینا ڈ په نارینه
اولاد ڈکه شی - نو دھفے دھر تدیں
پسنه به د تقدیں په توره غوشیده.
او هن چه سلمی یے د بنتون
په زنجیر او ترلہ - خو
ن هفے هم د اسے گناہ لہ
غارہ و رکڑہ چه د
ھفے نہ پس د
تو بے تمبے
پورے
وئے

۶

زما نشی یاد چه هغه گنی زما د چرے نه بل پله تلے دے . سو
 دے چه ما پر مے د غصے تندرونہ دروٹی دی . دھلے م
 دے . رتے م دے او عن چه شرپے م هم دے . نو
 هغه خاطر نہ دے دروند کپے . بلکہ د میو
 چمتو خوکیدار پہ حیث تے د ڈی او بند او بندے
 شپے زما دپارہ رومنپ کپی دی . زک تے
 د ڑوند تر آخہ ورخ پورے خل مانک
 مکن لے یم . او زما پہ ذرہ تے د خلے
 فرض شناسی ، خودداری او وفاداری
 ڈور خامونہ پریسی دی .
 ولے د افسوس خبیہ نو دادہ
 چه ما د خل مانک در پرینے
 دے . خل فرض م لا
 تراوسکنہ دی پیشندی ، د خودداری پہ گردناہ
 یم کپر ، د وفاداری بوشنک نہ لرم او ترنہ م
 د خل مانک دپارہ یوہ شپے هم نہ دک
 رونہ کوئے . نو اوس تاسی
 او وایسی چه ذہربنہ یم
 کہ زما خبرو ؟

روپید لے بیاسته

کوهیان ویستل که دسنگری کار کسب وو نو کوهیان
ڈکول هم دھنہ نفسافی مجبوری وہ او دا سے بہ دین
کم کورونہ وو۔ چتھے چھے سنگری کو ہے
ویستلے وی او دک کرمے نئے نہ وی۔ پہ
ھر طور درمہ ورخ چھے هنہ دیو دیر
زور او ڈور کوھی دکولو بھٹھے
ورائے او پہ کار بوخت شو، نو
د ڈوند دکوکری روپید لے
بیاسته پرمے او شلیدہ
او سرد لامدے
پریوت

چندہ

توبہ خدایہ توبہ دجمات امام او بیا دجماتے غلا -
 یہا ! دنہ منلو خبرہ دکا - نو - کو جو لالا یوں کلے په
 یوہ پنہ کرو - ٹھہ کہ هم مولانا صب دخیلے بے گناہی
 پیر دیلوتہ و راندے کرول . ولے کو جو لالا چہ دخلقو
 پہ مزغو کبئے کوم زهر خوارہ کری وو - دھنپہ
 پرتله دمولانا صب خبرو ٹھائے اونہ نیوو
 ٹھکہ نو دشپے شپے اووت او خپلے سیے
 تہ او کشید - بن مے ورخے پس تے پہ
 کادی کبئے یو عدک او لید چہ مغم
 پیدھے پہ ہو کری کبئے اینپے
 چند غواری - کوم چہ دجات
 نہ دسو زرو دو موسرا
 پت شو مے وو - مولانا صب ہلک او پیرشند چہ
 داخو ہم مغم دکو جو لالا زوئے دے چہ دکا تے
 درائیں تو لے ماشو مے سرہ دنا کاح نہ انکار کری
 وو - ولے مولانا صب نہ ٹھہ
 کو لے شو او منہ ٹھہ
 ویلے .

ورخته

غیرت خان دخپل بنگرنہ پیر لرمے وته وو - ساہئے په
کونو راماته وہ - بخ په براہ درمے ٿوکنپُری ته لانیمه
لارپا تے وہ چه دمے کبئے پوئے دیو ارخ نه "پنجو"
را او دانکل او دواره ارلیجے برلیچے شول - نزدے
وہ چه غیرت خان ترمے په ٽیبنیه کبئے
بریالے شومے وو - خو پنجو په خپلو
منگرو غب او کرو -

چه ماهم مرکرئی خوچه دمے
درنہ ڏونڈ مے لارنہ شی
منگردئے هم هغسے او کرو
پنجو خو دغیرت سره ھان

په تورو نیم کرو
ولے په خپل قامئے
دمغل ورخته

په شا
کرپه

شپلونه

ریشمان ته چه راغلے میلمنے د زوزادېندۍ
پیغام د "الف" نه تو "ی" پوره
داورولو دو دھې په ذرکو سترګو کېنے
غتې غتې اوښکے راغلے .

او میلمنے ته ټې په ڈرغونی
آواز اوویںل .

خوره ستابنه ځارشم

خو شنډی غوزانو

ته څوک شپلونه

نه کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اجام ٿه په دا سے ڏول کيڊي چه د لوستوني ڏهن پر ٻئے
ارو مرو ږل اثر اخلي او بندہ په دے وينا مجبورا شي چه
دريلاب په کوزه کبني سيند بند کوئے دے .

عملی خيل دريلاب دقيري دا شكل که زمونب په
ادب کبني ږل ساري لهوئي . نو ڏهن د عبدالقادريخان هنگ
په گلددسته باندھئي تيڪاو هئے کوي . " گلددسته " فارسی
زبے د نوموري ييكوال شيخ سعدی د کلستان ڀنيتو ترجمه دا .
کومه چي زمونب د نثری ادب په ورومبو ڪتابونو کبني ۾ ۾
قيمتی د الٰي ڀاديئنی . او ڪله ٿنگه چه د کلستان حکایتو
د شيخ سعدی د مشاهدے ، علم او فکريو ڪهئي په ٻهڻنگه دا .
هم په دعه ڏول بناغلي دريلاب ڇل چاپيس ڇل او خواوش
نه دا سے واقعات ، کو دارونه او مشاهدے دا خشيته دی . او
په خوند خوند او رنگ رنگ ٿئي بيان کوي دی چه دوستونکه
ورتے په داد ورکولو مجبور شي . زما دهئے وينا ز دا لمب
اختل نه دی په لار چه گئي ڏا ڇل شاڳر د سعد
خوند سے د نپئن ادبی شخصيت په مقابله کبني راوينيل غوارم
زما اشاره د دريلاب دهئے افسانچو اسلوب ته دا چه هغه
د بناغلي سعدی شيرازی د حکایتو ڦيز سره د مير
سمون خوري .

" گل پانپه " د افسانچو انداز طنزيه دهئے او هرڪ پيئن
هرڪ واقعه او هرڪ دار پكيني په شعوري ڏول د نيكوئي له خوا

خیرنہ تولیہ

والأکی یوہ داسے خیرنہ تولیہ وہ جہے هرچا
بے پرمے دخیل شہوت ناولی لاسونہ پاکول
او بن ماسخوتن تیر جہے دبدک مرغہ شفیق ھم
پہ دغہ هجھے وراغلو ، نو سحر دھم
دڑوںد اپنگر تھے دغہ خیرنہ تولیہ
خاتکیدا . ولے دشل کالہ
تیریدو با وجود هغہ یو حُل
هم استعمال نہ کرے
شوہ

میراته - کونڈا

کویم اوکلیم چه په چتھی کنیه داغل - نوبه غلی
کنیه ٿئے د بُستن صندوق او لیدو - کوم چه ٿئے
مور د صفائی ٻه غرض رابهش کرئے ڏو۔
دواڑه ٺانپوهه ما شومان ورته ورا د ختل
او خُلہ ٿئے د صندوق سر رابند کردو
بیا ٿله ڏو ، ڏیرے ترنی ٿئے
او همیلے ، خو ٿو چه کونڈا
زرغوبته د شتمنی ابئی
د تپوس نه رائتلہ
نو هفه میراته
شوئے هم

بے روزگاری

ماستھون چه دچرگئی په غارا ددودئی خوراک نه
وزگار شو - نو اد سے م دھولو کش ورور ته
اوو سے . . پکے موئی زدہ کپڑا ... موئی
... گئی بیا بہ درلہ ٿوک بیٹھ
نه درکوئی .

ھنھ

زما بے دوزگارہ دایم - اسے
انگلش) ورور ته اوکتل

او ، او سے دیں
دلے حان دادا
له هم موئی
نه ورچی
ٿلے ؟

جوارگر

ذما نوم ذهرا دتے

د بھکلی د شگفت بانہ مے د طوٹی بھل نور

یم . پنھویشت کالہ دراند مے چھپلار

د جواری په د او باسلام . نو

گھٹلی جوارگر تودھے را اور سولم

ماموں چھ د چکای په بوندا

تیارہ کئے د خلے سکھ

خور پیشند مکلو او کرہ

نو هم د ھخے په

غین کئے په

لوئے خوب

او دکا

شو

I miss you so much.

دادھیا نازولے اھاس وو که دمینے انتھا وہ چہ دوھا لاله
 مو په ھائے دارپول خو ما دخلو تودو جذیاتو اظھار
 ستا په ورائندے اوئنہ کرے شو - ولے اوس چہ زموبند د
 دبیلتون ایله یوہ هفتھے شو مے دکا - او زما دزغم
 پپی پرمے کینی - نو په دمے دیکلو بخبورہ شوم
 چہ دژوند په او بندہ لارہ زما منگرتیا او کرہ
 زکہ بینجی یوانسے یم او کھ تا زمالاسے
 او نہ نیوو - نو زکہ بہ ورکھ شم

حُلکہ چہ

I miss you so much

دھواب په طع - ستا پا غومندہ

لیک رم او لوستلو ولے زکہ حیران ووم چہ نہ خو په یونیورسٹی کبھے
 ما دغے جینی تھے چھتے په خوابدہ ستراگھہ کتلی وو - او نہ رم
 توننہ داسے ٿھ سوچ کرے دمے - په دمے چہ زما په سرکھ
 دپنگھے ھویندو د ودوبن د رومند پیسے دمے، او پیبو کبھے
 رم د دریو وروندہ د تعلیمی اخراجاتو زولنی دی - نو
 دژوند په از عنہ لار د بے روزگاری تگھم
 دمے اوس تھے او وابیه چہ په
 مامینے تا تھے ٿھ
 اولیکم.

ڈرندہ

دکله نه چه ناظر کے دخیلے ڈرندہ مالک شوے
دو - نوھم دھنہ وخت نہ بہ کله کله مشرخان پھلو^ا
اویو دھنہ ڈرندہ کرھولہ - ہم دارنگے پروں
ماسینت تیر چہ مشرخان پھلو اویو ، ناظر گی
ڈرندہ بنہ اوکرھولہ او واپس شو - نوٹہ
کوڈی چہ ناظر گی ہم دمشرخان بے
ڈرندہ او بہ راسیے کری ۴۔
ناظر کے خونے مر کرو او دخیلے
ڈرندہ مے وروٹہ ٹھہ ہم ۵
ہمیشہ دبارہ قرب
کریں - ولے نہ ٹے
مان نہ ٹھہ او ۶
اوندہ ٹے ۷
ناظر گی ڈرندہ
تھے

شلتالان

اکبر د صدیق استاد د مرے کور د دانے اپنی ہڈ د کے دو۔ مُکدھ
 دھنے د دوئیے بنجے د زو زاد بیانگے شنپے ہے دو۔ دریتاً رمنہ
 نہ پس دھنے د ولیٰ صدیق استاد ترکالہ کرہ۔ اگرچہ
 اکبر د میرے مور د بد سلوکی لہ د جے دے تھے غارہ
 نہ ایسپودا نوپلار ٹے پرے د ازمر پہ وچ نور
 او ٹبnel۔ خو ورچے پہ قلار تیرے شوے۔
 خو ورمہ ورچ چہ اکبر کور تھے دانتوں
 او پلار، مور تھے لاجی دانہ پہ
 میز کیپوہ، نومور ٹے سکھ د
 لندھی د قهرہ تاؤ شوہ
 اکبر تھے د پلار پہ ورانہ ہے ھنھے او ویل چھ پی
 ھم پہ ٹبھے نہ ایسپودا۔ بیا پاسیدا او د اکبر
 د واسکت د چیبھے ٹے یوہ تورہ گھوتی را واحستے۔
 دے تھے کورہ، بنجے لہ شلتالان را وری۔ او دے
 سرہ ٹے گھوتی پرانستہ۔ چھ پکنے
 دوہ چبھی هیٹر ریوں نگ کری پراتھہ دو۔ بیا خٹھے
 دو۔ زمکھ چا د دانہ
 او آسمان لرے دو۔

مذہب کئے مینے پیښتو

یاسین زما په غیر کښه سر کیښو د او په سلکو سلکو ااوے
مومن که د مذہب له رویه د ڙوند منگری نه شوجورید
په دے چه یو ځایه موپی خورپی دی ۔ او د
مینے د دستور له ځنه زمومن بیلسون ناشونه
د ہے ۔ څله نو د پیښتو دروايَا تو په
اروند ڙا تاته چيله ځوانی
بخنیم ۔ او ما هم په غیر شعوري
طور د هخے د لمبه لمبه
جد با تو د سر
نه څيله ځوانی
تاو کړه

قاتل خوک دے؟

په دا سے حالت گئے چه بیدوئیه دن او دسما وہ خوبیا پرے
 هم چلو بجبورو دخان دکور خدمتونه کول - ما بشام چه
 تیارا نگیدلہ او شرق باران وو نو هنے موزی کل ته
 او وسے - سپیه ؟ زٹ سترے یم - که دا تھی نہ د
 تیل را ورہ مو دیرہ بھ جنہ وی - شپھ درمنه
 دکه - او بھ لالہین کبئے تیل نشہ - د لے
 موزی کل دشکورا پنیسے راتا و کرے او صفر
 لے په زور اتھی ته او لیں لہ - بدربی
 د دو و اگو تیل په لوئے شیشین
 بوتل کبئے واختہ او داروانه شو
 خود جمات په شاچہ یعنی په برا راختہ نو پنہ لے او خوئیدہ
 را ارتاؤ شو او دشیشے بوتل لے په چیتھ کبئے مات شو
 په یو وخت دوہ کسے قتل شو ... قاتل
 خوک دے ؟ موزی کل ؟ - شیشیز بوتل ؟
 که د یوینن هفہ مہرچہ یوکال
 لے زموین سرہ سرہ د بدربی
 نہ هم د دے لارے د چنوں
 په بھانہ وو ت
 اخیتے ود -

توبیر

مالکیت زور و سو مے وو - پہ بست خیله کبھے
 ٹئے یو ھندو راتینگ کرو - ورتہ ٹئے ویل
 ھنکھ دا کلمہ او وایہ چھ
 لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدُ رَسُولُ اللَّهِ " او
 مسلمان شہ - ھندو پوھہ شو - حفہ
 ویل بنہ دا - مسلمان شوم - کلمہ
 رم او وے چھ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ محمد
 رَسُولُ اللَّهِ " خو اوس رم ددمے
 کلمے پہ معنی، مقصد او
 فرائضو پوٹھے کوچا۔ مالکین
 وٹھے یو کا پہ دے خو
 زکا چخیلہ نہ دسم -
 ھندو ورتہ دخندا
 نہ شین شو - ورتہ ٹئے
 او وے موجیا پٹھے موپن
 دوارو کبھے "توبیر"
 دھنڈے دے۔

MENSES

ذٰلٰہ دلار دوم - نیک عمل ڈاکٹر شفیع تھے اور میں بیوی کے لئے
دُرمی زوٹے دے، خنکہ ہم دجات سرہ تے ورانہ دکا۔ غلام
چاکہ اور جواری ہر دو گناہ نہ گنہی، خو دوڑہ خورل
ورتہ کفن اور بے غیرتی بسکاری - اور ہم دا وجہ
دا چہ خپلہ درمے میاشیزہ ناوے تے
پیہ دوڑہ خوراک اوییدہ نو ڈزٹے ترے
اویست - ڈاکٹر شفیع اور میں - زمرے
نہ - خر دے - خنکہ چہ پہ
عذر کبنتے دوڑہ خوراک نہ بے غیرتی
دا اونہ کفر اور حفظ میپیل
رپورٹ نہ معلومہ شوئے
دا چہ دھفے عذر دو
اور دھنے عذر تدپہ
پہ ڈاکٹری اصطلاح کبنتے (Menses)
وابی - ڈاکٹر صاحب ماتھ مکے
شو اور نیک عمل مومن تھے
حیران حیران کتل۔

شین خالی

ھغے چہ بہ پچلے ماتے بنیںہ کبئے اوکتل۔ نو د
خندان نہ بہ شنہ شوہ - اول اول زما حیال
دو - چہ لیونٹی کنی پہ ہانپورے
خاندی ، ولے نن چہ ماشین خالی
د درنے گیدھے سرہ اولیدا
نو پوھا شوم - چہ
ھغہ پہ ہانپورے
نہ بلکہ پہ مونج
پورے
خاندی .

خادر

مکریگ نبیا دخادر ذیل نیو لے وو . دبے وسہ
پلار چہ نور وس اونٹ دسید . مو بیا یے پرے
راباند مے کرچ ، بنٹ یے او وہو . دکورا په
و تو کبھی یے دھان سرہ او وہے . تھے گورا!
دے چلے غریبی تھے نٹھ گوری . زمبن
د رذق درک نٹھ لگی او خان پکنے
د خادر مے غواری . هنکھ سرے
د چل خادر سرہ پنی غزوی بکریگ
ورتھ په ڈرا ڈرا کبھی او وہے .
د اجی چہ خادر م نشته
نو پنی د خٹھ سرہ
او غزوہ .

د توبے بورجل

بیا بیا چناه - بیا بیا پنیمانی او بیا بیا
توبه - نه - باکل نه - په ھان
پوھه نه شوم - او چل مختہ م
د شرابو تش بوتل را او غر وو . زکا
زخمی نه شوم . ولے مخان
په دیوال گکید لے ائینه سر
د بوتلہ چوری چوری
شوہ - افسوسن چہ
د توبے بورجل نه
وئے - نو
چناه به
خرته
وہ

تعلیم

د یونیورسٹی په میرج هال کپنے مقدس صاحب
رانزد مے شو . ویل نے ھنکہ ستاد دادخو
ایله یو کال اوشو اود کور ودانے عمر د
هم ڈیر کم بنسکاری . دلے د نظر دا
چشمے ماوے سرا خٹه
تپوس نے کوئی خو - سر کے نوں
وئے کور کپنے "ایل فی" پرستہ وہ
د مے ویل جوڑے دا دستگو
تکے د بس هغہ نے پکنے
اچوٹے وو - اوس ..
.. مقدس صاحب ..

زمخبرہ

پریکرہ

ویل نے . یہ ! تعلیم بنہ
شے د مے نو ..

ابلیس

شیخ استاد د قصتو سے وو۔ یونہ ورخ مے ویں بیکاچ تجھد
 لہ راتلم نوباران وو۔ پہ ختو کنے داپریوتم۔ کور۔ ستون شوم
 جائے رم مانجھ کر مئے۔ را اووتم۔ خانہ زارہ هدوکی دی۔ بیا داپریوتم
 نو داخلِ رم جائے پیر مے سخا شو مے۔ بیا رم خان سم کرو۔ او
 پہ دریم حُل چہ را اووتم۔ نوبیا رائیل شوم۔ هما
 رانہ هم چرتہ بے درکھ شوہ۔ والیں شوم
 جائے رم بد لے کر مے ادچہ دکورکا بھر شوم
 نو یو خوان زلیے ولار وو۔ ویں لے بابا
 را پشا شتہ۔ زکه ورپشا شوم اوہ جمات
 پہ پیزار خائے کنے ٹے کوز کرم۔ ما
 ورتہ اوو مے، زنیہ خان راستہ
 اوہ بنا یہ۔ هفہ ویں۔ بابا زکه

ابلیس یم۔ ماوے چہ تہ

ابلیس تے نوبیا د زکا

تہ خنکہ راوہم

هغہ و مے؛ یو حُل چہ تہ راپریوتے نو خدا پاک تہ اوہ بینے۔ پہ
 دوئیم حُل ٹے ستا اولاد اوہ بینلو، پہ دریم حُل ستا، خانہ ان بیننے
 او کر مے شوکا۔ ماوے میں نہ چہ پہ خلورم حُل راپریوتے او
 ہول کلے اوہ بینی۔

حوالدار فاتح رحمن

نیمه شپه دا - عثمان سپاهی په تو دکا بروستن کېښ پتخت
پروت حوالدار فاتح رحمن ته د سلوت نه پس اووئے
خان پا خائی - د انعوا کيس ده - پریندا زورورا !
کمره کېښ ٿئے بند کردا - سحر له به کتے شی - او
بیاسحر وختی حوالدار فاتح رحمن د خل گونگی
زوئے په غین کېښ د یو ماشوم لاش اویله
څوک چه هم د دغه گونگی درور ده
په نوئے وادا شوئے خور پسے
ٿئے بیگا ٿرل - گونگی پسے
درلو چه د مرگ کوئے ته
لار - پته نشته چه د
اموخته خور ذیل مر
کرو - که د پلار
د یخنی
ظلم .

استاد جی

بُویا لے په ڈپا کورتہ رانشو جی . مور نے
په غین کبنے نیسی او پوس ترے کوی . چہ
چا اووه لے - هغه جواب ورکوی چہ استاد جی
— یہ ! داستاد لاس مات شد چہ
نما بُویا لے نے اووه هو - - -
نه نه ادھے ، دا سے مہ
وایہ ، کہ نما داستاد
لاس مات شو . نو
بیا بھ ماتھ
تختی شوک
کچھ
کوی .

توبک ملنگ

زڑا ولار ووم ادھیکارانو کوہیه سوروله
توبک ملنگ رانے . وئے دے خلقو ٿڻه
خان ڪاعنی جوړه کړي ڌا - خوبه دے
غرونو دی لرگي کېښ دی . یو کا
لویه کوہیه ڊ جوړه کړي اوپه
هیپه ڊ او سینڈی - کنه -
ما دے ملنگه دو مرة
اوې دڻا اوې دکا لرگي
بھله کوئے را پیدا
کوئے . هغه دے
ته دا سے خلق
پینا کرکا نو
لرگي زما
ذمه .

توبخ

مازیگر مونجھ او شو او مونب د جمات منه
داو تو۔ چه په کو خه کښے ڈزے شوئے۔ خلقو
منی شے کړے۔ او مونب چه د مضبوط آکا
ورکه ته اور سیدو۔ نن درنکین اخري
ستکشی دے۔ د شمال په پوښته
مضبوط آکا او ویل۔ چه دے
دلے زما په ورکه کښے او هوخید
هغه او وئے بنه تا زما
تبون ايله په هوخی مر
کرو۔ مضبوط آکا
جواب درکرو۔
و خانه
توبخ توبخ
بويه!

کرامات

دولے شہید نواتہ دپلاۓ د تو پونو سرہ گنڑ جو پورا د۔ زدہ
وارا غلم۔ عبد ولی، رحمانی گمل تھے اور میں خلق لیونی دیا تھا
چہ دلتہ خپلے گیا کانے، تھانٹے اوپلالہ امانتی بددی۔
بیگاہ دنے اسپیے چہ خنگلہ گیا اہله خلہ وروری
دا نو زبدہ لکھی اور ختے د۔ دے خبری
اور یاد و سرہ پہ ما هم خونے زینک زینک
شو او غوبونه م پیرہ کرو۔ و لے
اکرام لامن میں پہ خندادشو۔ ما و می
ولے تھے کرامات نہ منے شئے
ھغہ و میں کرامات منم، خو ।
اسپیہ کرامات تو منہ بلکہ د
بخلی دنے شاہت شوے
ستے و تری د۔ او
ما چہ اوکتل نو
نو اسپیہ رشتا
بخلی ستے
تھے د
شوے
وکا۔

نامہ

زَهْ دَكَالَهُ پَهْ وَرَهْ وَرَنْتُوْتِمْ چَهْ غَانْتَوْلْ، مَلْغُولْتِيْ تَهْ
 اوْوَهْ - شَيْطَانْ شَيْطَانْ ! كَوَوْ - هَغَهْ وَهْ چَپْ شَهْ شَيْطَانْ
 نَوْزَمَا ابُو دَهْ، هَغَهْ خَنَلَهْ ؟ دَخَانْتَوْلْ پَهْ پَسْ مَلْغُولْ
 اوْوَهْ - بِيْگَاكْ مَاتَهْ ابُو وَيْلْ - وَيْبَتَهْ پَتْ كَرَهْ
 بَانَگْ دَانَیْ - كَبَنْي شَيْطَانْ بَهْ دِ پَهْ سَرْ
 كَبَنْي مَتِيَارْهْ اوْكَرَى ، ما وَهْ بَوْشَيْطَانْ
 كَوْمْ دَهْ ؟ هَغَوَيْ دَيْلْ تَهْ سَرَكْهْ پَتْهْ
 كَرَهْ اوْلَنْ سَاعَتْ پَسْ چَهْ مَاسَرَكْ
 اوْغَرَوَلْ نَوْ وَيْبَتَهْ لَوَانَدَهْ دَوْ
 پَهْ كَمَرَهْ كَبَنْي دَأَبُونَهْ عَلَادَهْ
 هَيْحَوَكْ نَهْ دَوْ - حَكَهْ نَوْ
 شَيْطَانْ زَمَا ابُو دَهْ - ما
 چَهْ دَخِيلَهْ چَرْهَاشَهْ
 لَورْ مَلْغُولْتِيْ خَبَرْ
 دَأَورِيدْهْ اوْبِياَمْ پَهْ چَلَوْ
 اَعْمَالُو سَوْجْ اوْكَرَوْ نَوْ
 يَقِينَأْ مَاسَرَهْ هَمْ دَعَهْ
 ”نَامَهْ بَشَهْ لَكَى - "

ایمِل خان کائسی

ما چه ستاد پیچلو روایاتو په خاطر دخیل پالد
پدل و افستو - نو تا زک د مرگ په سوداکرو
خرشم کرم - بنکه د اوکړه، او دیر بنکه د
اوکړه - نو افسوس چه هغنوئی ستا
متعلق دانه و میله چه
دد مے خاور می خلق خوبه
څو ډالره خپله مور
هم ډېنی - نو
زک خوهی مرم
وله دومړه
دردیده لے
بې منه
ووم
منه

مسلمان

د کابل نه په واپسی کښه یو دکان ته د چایو اخستلو په غوض
دراغلم . د کاندار نه م پوبنته او کړه چه خله ګډه ملهه نو
پکښه نه ده کړے . هغه راته بشکته پورته او کتل او
بیاۓ په خریه انداز کښه او ویل . ولې زړه
درته "مسلمان" بشکارم خله ؟ زړه هندو
یم - هندو !

زما غوبونه سرکا شو . د پښو

لاند مه رم زمکه او ټبستید کا.

او نه یم پوهه چه

د دکان نه کله

او خنکه راوته

یم .

MASTER KEY

شکر پختے " Master key " دیرو کورونو
جندڑے بیرتہ کرے وہے او بلاخونے ٹے لوٹ
کپھے وہے خود اخیورم کال دے چہ دخیل کالہ
پورے ورتہ ناست دے ، ڈیرہ لویہ
خزانہ ترے تالاشو سے دکا . دلے

نہ خوشکر دغہ جندرہ

ماتو لے شی او نہ

ٹے دھفہ

Master key

دیبرتہ کولو

توان

لری .

کفارہ

چند نہ دھکو رکور مے د قبر د سر خزہ بسکل کرہ۔ پل
رپید و نکی لاسونہ تھے اوچت کرول۔ سٹکو اونیسو
اوپھے ڈرپھونی آواز تھے اوویںل۔ سه
پھپینہ خله روڑ کرچہ ماتھ
دکفار مے روڑ مے بھ دوارکا اونیسو نہ
ھکو رکو رہے! ما نہ دھان دپارہ
توبہ ھم اوویستہ۔ او دکفار مے
روڑ مے ہم اونیسو مے۔ ولے
نہ پوھین م چھستا
دپارہ دا کفارہ
خنگھے
خنگھے ... او
خنگھے ادا
کرم۔

پتھان آکا

زمرک چه پتھان آکا گورا قبرستان ته په دُعا اولید. نو
ورته نے اووئے " آکا داخلہ کوئے؟ ته خو عیسایانو
ته دُعا کوئے۔ آکا ورته په غصہ کبھے اووئے.
نو بیا هغہ دا کھرانو ته دعا او کرم خلہ چھ
دپلان دنَا کامہ اپریشن دپارہ نے په تاد بسجھے
کالی بھانپہ کرہ زدہ خوبہ
تل عمر دوئی ته دعا کووم۔ حکم
چھ زما د سترگو اپریشن
تے بانکل ہسیے او
بے پیسو کروئے
..... دے
اوی.....

الْإِنْسَانُ

ما دشيشي نه اپله هفه ليدلو - چي یو نه په مخ پيغله جيئتي
 ورته خل پردنے کوز کرو - هفه نه په دواره او بول لاس کيتول.
 بيا نه یolas داون نه دھفے سینے ناز کے لیجتے را اور سو
 بنہ شيبة پس نه دوا پلاس دھفے دراو تے سینے نه
 تاؤ کرو - دغه شان په قلار قلان لاند نه ران.
 او لاس نه درله بلگتے را اور سو - په یو
 لاس نه پيغله بیٹھ اوپیو - او په بل لاس
 نه دھفے پيغله نه لاند نه پانزیب نه
 شرنک او ولیست - "بس او شو"
 اختری پيغله رخصت کرو - وله
 ذہ په سوچ کبھی پریوتھم - پھ
 تراو سه پور په خومره
 پيغله هم په دے بناد کبھی د فیشن بلا د فساد و منو
 بشکار کرو - او خومره "اخترو"
 به د خومره پيغله نه هم د غسرے
 لاس تاؤ کرو - وی - کاش

الْإِنْسَانُ

خو د دے نه په غار کنه
 لغې بشه دو -

کورنی خصلتوںہ

«سوالی تہم چر غریبی داون دے ناروغی نہ پس مرک کردا۔ او
پہ سو د راخیتے شوئے روپی پہ استفاط کئی تقصیم شوئے، نو
ماشوم زوئے نہ تھے پہ حدیرہ کئی بل یوما شوم اووے...
بچانٹہ تاسو نو مالہ د اسقاط سے رانکرے۔ خوزما
مور بہ مری کنہ؟ تھہ بہ زمانہ پسے اووینخہ
...؟ ماورتہ دے چپ شہ۔ خداۓ دی...
... "باز دا" زما خبر پوئے کوڑا۔ ویل تھے
دا خو دھخھ سری ذوئے دے۔ چرپلاں
تھے دلوں نہ مرشو اوچیلہ د خلقو
پہ راورد دودھو مورشو نو
مورتہ تھے اوویل۔ "ادے
تمہ بہ کله مرئے چھ
خلق زموبن کرنا تو
د دھی داوری... دے کئی دے غریب
تھے خہ گناہ دا - دا خو کو درف
خصلتوںہ دی۔ حان د
سرک کوئی

سکندر

ہے نو ھغہ دبنار دوئے ھپتال لوئے ڈاکٹر دو۔
او دھگروئے ھم یو دوئے پنڈ ترلے دو۔ دے
نور خور منگے دو۔ گنی پہ دومرا ھیرہ تبہ
کبھے بھے سکندر تھے دے انھکشن کونو
اوھم دغہ انھکشن پہ چیزو سوانوںو
دعا گانو او منبتو پیدا شوے ایکی یو
نیاز بین سکندر د بابا د غیر مے او شکوو
زڑ نہ پوهینم چہ دبنار پہ دے
ھپتالوںو کبھے بھے دور ٹھے ٹھوسو
ماشومن لکھ د سکندر پیشان
دد مے قصا بانو لاں واہی

بنکار

کینی۔

میلمہ

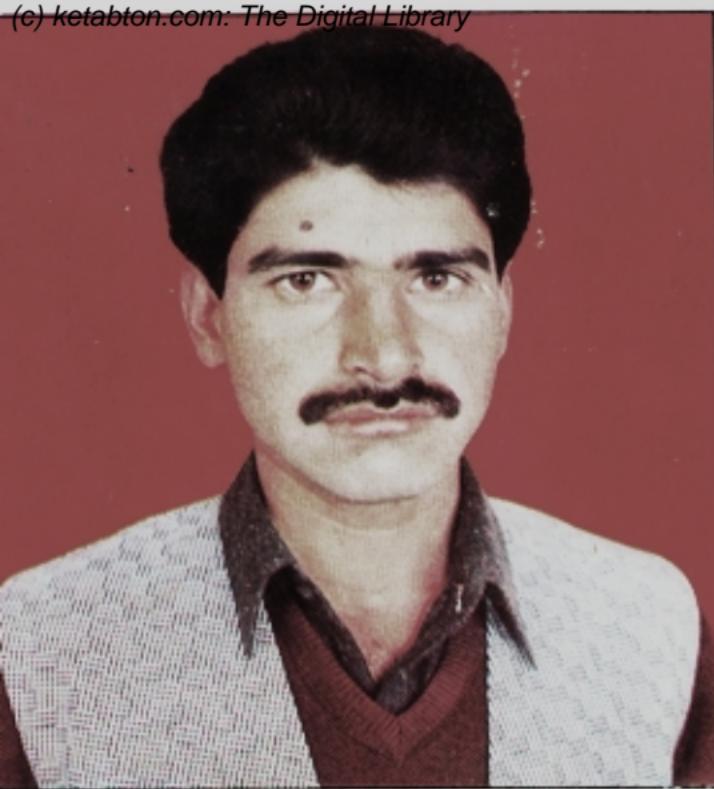
سرپیه وله وله - - ہذکوہ، گنی چیجی دی
اوفو بستے؛ کورتہ راغلے میلمہ پہ خل غوٹی
کسپئے اخرا خنگلہ مرکرم - شراب درستے
ملک مار مر نہ کرو - خوب ساعت
پس مار، شراب درستے ملک

مرکرو

ممتاز

ممتاز بُنَهُ مور شتمند او دخاول سے خاوند وو . دلے جواری
دھر خه نه اوز مکار کرمے وو . د تیر و شلو کانون په
بازار کنیے بکری خی او دیو مے بجیبہ سودا سرگسم سوال
کوی . د دکاندارانو نه پیسے اخلي او په
ماشومانو تے ولیتی . یوہ ورخ تر مے ماپوس
اوکرو چه دا د خان لہ خه زرخا و دون
کتلے د مے . د دکاندارانو نه پیسے
اخلي او په ماشومانو تے ولیتی .
ممتاز دختدانه شین شو .
ویل تے — دینا دنا پوھو
دا . دلیو نا پوھو نه
تے اخلم او درو نا پوھو
لہ تے درکوئم . زه ممتاز ته گوئه په خله
دلاب پاتے شوم او هغه
په وراندے
روان شو .

دیکوال پیشند کلو

نوم - پادشاہ روم

ڈیلار نوم .

حاجی عبدالرحیم

ادبی نوم

علی خیل دریاب

ڈڑو کرے ٹھانے او

نیتھے :-

امان درہ ملاکنہ ایجنسی

۲۱، مارچ سن ۱۹۷۶ء

تعلیم :- بی۔ ایس۔ سی

بی۔ ایسا، ایم۔ اے پینتو گودر میر لست - ایم - فل ریسچ فلو - پینتو ٹھانگ کے
پینبور پوہنچون - کار:- یکل، لوستل، او لوں لوں

درک:- کلے ادا اکخانہ اماندرہ ملاکنہ ایجنسی فون ۰۴۸۹۲ - ۵۹۳۲۳

دیکوال اثار :-

۱. دفر ہنگیاںی خوشحال (ستارنے) فرہنگ ۱۰۔ شکے او زگونہ (ترجمہ) نشر
۲. غور ٹھانگی (مقالات) نشر ۱۱۔ شفق رنگہ لارے () " "
۳. جو پیکونہ () ۱۲۔ پسینے ٹھے او کل بشیرے " "
۴. سپلیٹ کبی گیونہ (محاوار) نشر ۱۳۔ گھوڑے دنے " "
۵. پینتائٹ اوتھمات " "
۶. درخمان بابا اجتہاد " "
۷. عطرش (نظمونہ) شاعری " "
۸. غزل بنہ (غزل) " "
۹. سپاسیل یہ (امان دے) افسانے " "
۱۰. ڈز دانہ (طنز و مزاج) " "
۱۱. ہمیشہ گلودر (تالیف) " "
۱۲. خورکے دی ٹھونڈہ (تبصرے اور مفہوموں) " "

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library